

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

LÖRDAGEN DEN 16 MAJ 1903

N:R 20 (855)

FRU CAROLINE ÖSTBERG VID SITT PIANO.

TVÅ SCENARTISTER.

DET TALAS SÅ ofta om det uppslitande teaterlivet, som ödelägger artistens krafter långt innan arbetsdagens sol dalat och gör honom som många andra till en mödans martyr med krumryggad själ och värkande lemmar. Men det är förmodligen bara en legend, en teateranekdot, påhittad af någon komiker vid hummersupén på du Nord — komikern är, som bekant, djupt tragisk utom scenen — ty i verkligheten besitter teaterfolket en vigör af idel guttaperka och mår aldrig bättre än i rampljuset, då brottningskampen med rollerna skaffar dem applåder, lagerkransar och vackra recensioner i tidningarna morgonen därpå.

Den är uppräckande som en badsejour på västkusten, denna konstnärens hetsjakt inom kulissernas osande ram, och i nio fall af tio framgår han därur med stärkta nerver och spänstiga sinnen, hvilka åstadkomma, att det lyser ungdom ur hans ögon långt efter det åren börjat göra sina hållristningar i hans ansikte.

Ett bevis bland många för just denna ungdomlighetens triumf öfver åren, hvilka växa med dag lagd till dag, utan att lämna så synnerligen djupa spår efter sig, är vår främsta lyriska scens primadonna fru *Caroline Östberg*, som i morgon söndag fyller sitt femtionde år, af hvilken anledning Idun i dag meddelar ett alldeles nytaget porträtt af den uppburna artisten.

Då fru Ö. för tre årtionden tillbaka debuterade å Kgl. operan som Anna i »Friskytten», efter att nyss förut ha stängt konservatoriets dörrar efter sig, gick det med ens upp för publiken att här ljödo de första klara tonerna från en blifvande operasångerska, hvars konstnär-

liga proportioner voro betydligt öfver det vanliga debutantmättet. De följande tre årens verksamhet vid samma scen, hvarunder hon sjöng Rosina i »Barberaren», Inez i »Afrikanskan», Susanna i »Figaros bröllop» m. m. bekräftade också denna förmodan.

Men plötsligt afgick hon från operan, och efter att ha gift sig 1878, uppträdde hon året därpå hos Josephson & Holmqvist på Nya teatern, nuvarande Svenska teatern, i operetten »Boccaccio» med en framgång, som står prickad med rödt bläck i våra teaterannaler. Hufvudstaden led af en formlig Boccacciofeber, och denna yra må vara de glada stockholmarne tillgifven, ty en sådan vokalt och dramatisk fullgiltig sångprestation som fru Ö:s var något ovanligt i en operett, hvartill kom, att styckets burleska komik frambars af sådana ypperliga artister på detta område som Victor Holmqvist och Richard Wagner. Efter Boccacciotriumfen följde nya segrar i nya operetter och genom henne fingo dessa burleska sångspel en viss adel, ehuru det knappast kan sägas, att den lilla konsten förtjänade att så profitera af hennes stora talang. Själfr erfor hon ej heller den rätta tillfredsställelsen af sitt arbete, trots att både guld och lagrar ymnigt tillföll henne, hvarför hon 1886 sökte sig tillbaka till operan och tog där fatt på nya, hennes förmåga mera värdiga uppgifter.

FRU LOUISE FAHLMAN INSTUDERAR EN ROLL I SITT ARBETSNUM. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

Våra dagars operapublik skattar med rätta fru Östberg som en af den svenska lyriska scenens bästa prydnader. Särskildt i återgifvandet af klassikerna Mozart och Beethoven torde hon stå hors concours i vårt land. Där komma stämmans välldjud, föredragets adel, den stiltrogna uppfattningen och intonationens renhet helt till sin rätt. Men äfven den romantiska musikens mästare Weber tolkar hon med poetisk finhet och glansfullt föredrag, hvarjämte hon är en förträfflig Wagnersångerska.

Halfsekeldagen möter fru Ö. sinnesung och konstnärsvarm med silfver på hjässan, men med än mera silfver i strupen, och vår sceniska tonkonst har därför all anledning att hoppas ännu många rika insatser af hennes röstfägring och konstnärsvärk.

*

Fru Louise Fahlman firade för några dagar sedan sitt 25-årsjubileum som skådespelerska vid hufvudstadens talscener med utförandet af hufvudrollen i en fransk komedi »Madame Flirt», hvarvid hon varmt hyllades af en tacksam och minnesgod publik.

Fru Fahlman tillhör dessa lyckliga artister, som alltid ha resonans hos sitt auditorium; och det är förnämligast tre samverkande orsaker, som åstadkommit detta: för det första hennes för en skådebana charmanta yttre, för det andra den distinkta och sonora klangen i hennes röst, som fäster dialogen som ett plastiskt draperi kring den diktade figuren, och för det tredje ett godt humör och en välgörande friskhet i uppfattningen.

Därför ihågkommer man med glädje hennes briljant framställda Cyprienne i »Låtom oss skiljas», denna älskvärdt lättfärdiga och psykologiskt vältecknade unga fransyska, som en gång i framtiden skall tjäna till försoningsgård för sin författares många dramatiska svaghetssynder, hennes muntra och bländande Diane i »Duvals skilsmässa» och många, många andra af det modärna franska lustspelets och komediens ostadiga kvinnotyper.

Men äfven för djupa känslor och allvarliga lifsöden har hennes talang visat sig äga uttrycksmedel, och bland dessa uppgifter är Arthur Fitgers »Häxan», hvari hon utförde Thaleas roll, men ännu mer hennes Messalina att teckna som en stor konstnärlig bragd.

Den romerska kejsarinnan, af världshistorien och dikten svartmålad som en af de farligaste bland alla fördärfbringande kurtisaner, återgafs af fru F. med kraft och flammande passion, som dock ej ett ögonblick lämnade ur sikte den konstnärliga måttan. Dramat i och för sig, författadt af, om jag ej missminner mig, tysken Ernst von Wildenbruch, var af föga litterär betydelse, men erhöi genom hufvudrollens lidelsefulla tolkning ett visst intresse och blef, som sagdt, en af fru Fahlmans största succèser.

Hvad den talangfulla skådespelerskan hädanefter skall komma att skänka oss, beror nog mindre af hennes energi och skaparlust än af våra teaterförhållanden, som låta den ena artisten gå och slå dank, medan den andra arbetar ut sig.

Emellertid är hennes talang för god att plottras bort på småuppgifter från de franska farsfabrikörernas verkstäder, hvilka uppgifter ej utveckla, endast grunda upp temperamentet. Hos fru Fahlman finns förvisso förutsättningar att ge sig hän åt en mera storstilad dramatik än den, som suger sin näring ur dagspjollret. Och såväl för hennes eget som för konstens bästa må man invagga sig i illusionen, att sådana uppgifter då och då bli henne tilldelade.

ERNST HÖGMAN.

I SÖMMERSKEFRÅGAN.

»SÖMMERSKEFRÅGAN» tyckes nu, glädjande att nämna, verkligen på allvar ha trängt sig fram till allmänt beaktande, och ett nytt bevis härpå utgjorde det offentliga diskussionsmöte, som för några dagar sedan afhölls i Arbetarförningens lokal i Stockholm, och hvilket samlat en ytterst talrik och för hufvudstadens socialt intresserade kvinnovärld representativ publik. Af en mångfald talare, bland hvilka må nämnas fruarna Westman och Sterky, d:r Karolina Widerström, frökarna Adelborg och Meyerson, docenten Cassel och redaktör von Koch, belystes där från olika synpunkter den viktiga frågan, en protest formulerades »mot det inhumana sätt, på hvilket firman Carl Broman & komp. under den pågående konflikten behandlat sina arbeterskor» och slutligen antogs en resolution af följande lydelse:

Män och kvinnor af olika yrken och samhällsklasser, samlade till möte angående arbeterskornas ställning i Stockholm förklara härmed de nura dande förhållandena mycket otillfredsställande och uttala sin förhoppning om att allmänna opinionen afgjordt skall ställa sig på arbeterskornas sida i deras sträfvan för bättre existensvillkor. De bästa medlen att nå detta mål anser mötet vara dels en fast arbetarorganisation, dels af lagen stadgadt skydd för kvinnligt arbete och en till de mindre verkstäderna utsträckt yrkesinspektion.

Äfven fru J. Cassels uppsats i n:r 18 af Idun har bidragit att rikta kvinnovärldens uppmärksamhet på de med nålen arbetande systrarnas behjartansvärda sak och redaktionen har fått mottaga flere »insändare» i ämnet. Vi införa för dagen ett par af dem, utan att därför göra oss i allo solidariska med deras innehåll. Särskildt synes oss den senare, i sitt helt visst uppriktiga nit, skjuta åtskilligt öfver målet. Ty ingen socialism i världen skall dock kunna öfvertyga oss om möjligheten eller ens önskvärdheten af ett sådant slätstruket socialt samhälle, som synes hägra för A. S—hl som framtidens högsta mål!

I.

»HVITA LISTOR».

I en mycket behjartansvärd uppsats i n:r 18 af Idun angående Stockholms klädsömmerskor och deras arbetsförhållanden uppmanas sömmerskorna att sluta sig samman till en fackförening för att gemensamt arbeta för bättre villkor. Att enighet ger styrka är en gammal erfarenhet, och väl vore det, om sammanslutning sömmerskorna emellan kunde hafva åsyftad verkan. Men hur det är, så har ordet fackförening på sistone fått en mindre god klang på grund af det tvång en dylik förening ålägger sina medlemmar. Och kanske skulle mången arbetsgifvare draga sig för att antaga sömmerskor, som tillhöra en fackförening, sömmerskornas anspråk må vara hur berättigade som helst.

Hur vore det, om vi bildade kvinnor, som ej kunna reda oss utan våra flitiga, tålmodiga sömmerskor, slöto oss samman för att försöka få litet praktisk kristendom med i handel och vandel människor emellan.

Förf. nämner i sin artikel att i Amerika och flere andra länder arbetas det för närvarande på att få en lag för begränsad arbetstid för kvinnor. Skulle vi inte, tills någon sådan lag komme till stånd hos oss, åtminstone göra så mycket, som man hittills gjort i England och Amerika, där man på allvar tagit itu med att lätta arbetsbördan för sömmerskorna och där man länge insett det stora ansvar öfverklassens kvinnor ha i detta fall.

I London har man t. ex. upprättat en affär för färdigsydda kläder. De arbeterskor, som äro anställda i denna, hafva en lön af minst 30 öre i timmen för flickor öfver 17 år. Arbetstiden är 8 timmar, och denna gräns öfverskrides aldrig. Hvad som blir öfver af inkomsterna, sedan alla utgifterna betäckts, användes till förmån för arbeterskorna själfva. Affären bär sig förträffligt och kunderna hafva den tillfredsställelsen att få godt arbete, som är utfördt under förhållanden, som möjliggöra en människovärdig existens för de arbetande.

I Amerika har man gått till väga på annat sätt. Man har grundat s. k. »Förbrukareföreningar». Dessa utsända inspektörer, hvilka hafva till uppgift att tillse, under hvilka villkor de arbeterskor, som äro anställda i en affär, arbeta. För detta ändamål hafva de upprättat s. k. »hvita listor». På dessa listor stå antecknade de arbetsgifvare, som gifva sina arbeterskor god och skälig lön, lagom arbetstid och lämpliga lokaler att arbeta i. Föreningens medlemmar förbinda sig att köpa endast af de firmor, som stå väl till boks hos inspektörerna. Man har fastställt en viss lön, hvilken icke får minskas godtyckligt, viss arbetstid och vissa förmåner: såsom att alla arbeterskor hafva alla söndagar lediga, under två sommarmånader fritt 1/2 dag i veckan, utan att lönen därför afkortas, och fullständig ledighet en vecka med full lön hela tiden.

Dessa föreningar vinna ständigt allt flere och flere medlemmar som sätta värde på att använda saker, tillverkade af människor, som ej behöfva framsläpa en sorglig tillvaro på grund af samvetslös behandling.

Det vore godt, om vi svenska kvinnor mer och mer tänkte efter, under hvilka villkor de färdigsydda kläder vi köpa kommit till, och ej nöjde oss med att vi »kommit öfver dem så billigt». Tjugufem öre i sylön för en färdigsydd bomullsblus med många veck är ej fullt tillräcklig arbetslön, eller hur?

Förf. vädjar i sin artikel till »kvinnorna i Fredrika Bremers land». Skulle ej Fredrika Bremer-förbundet, som gjort och gör så mycket nyttigt och godt, också vilja taga sig an denna behjartansvärda sak? Skulle inte vi också kunna få »hvita listor» både i Stockholm och landsorten? Då blefve många människor lyckliga och ej minst den, som här kallar sig

SPERO.

II.

BORT MED KLASSKILLNADEN!

För att arbetet för mänsklighetens utveckling skall blifva fruktbarande, måste jämlikhetskänslan träda i förgrunden. Det finnes intet antagande för, att vi äro skapade att utgöra olika klasser, den ena högre stående än den andra; alla äro vi människor med ett gemensamt behof af frihet, hvila och förströelse i

Ett verksamt skönhetsmedel är det nya toilettpreparatet »Azymolvinaigre» genom dess inverkan på hudåkommor, ekzem, reformar, finnar, hudrodnader, pormaskar, skäggschamp m. m. Mot hufvudvärk och dåsigheit är »Azymolvinaigre» ytterst uppriskande och behagligt. I tvättvattnet och vid bad är »Azymolvinaigre» för muskel- och närvsystemet samt för huden utomordentligt välgörande. Tillverkas under läkarekontroll vid F. Pauli's fabrik, Stockholm.

När Ni reser eller flyttar på landet bör Ni ej glömma att medtaga »AZY-MOL» som är ovärderligt att hafva till hands vid tillfälliga yttre skador, mot smitta, äfvensom till dagligt bruk för munnens och tändernas vård. Läkarebeskrifning åtföljer hvarje flaska AZYMOL.

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

harmonisk förening med ett gagnande arbete, och alla äro vi helt säkert ämnade att nå detta mål utan hänsyn till rang och rikedom. Dessa skrankor äro uppställda af trängsynta människor, ej af en rättvis försyn, och deras afskaffande bör alltså utgöra första steget till en allmänt omfattande social förbättring. Börja vi granska klasskillnadens, betydelse, hvad finna vi då? Hvad utgör grunden därtill? Dess existens är i själfva verket byggd på »lösan sand». — Hvad betyder rikedom? Ofta råder den största fattigdom just inom den s. k. öfverklassen och däremot välstånd inom den s. k. under- och medelklassen. — Hvad betyda adelskap och rang? Ofta förekomma giftermål mellan »öfver- och underklass» och genast »höjes underklass till öfverklass». — Således måste vi draga följande slutsats: mellan »öfver- och underklass» finnes ingen skillnad; inom öfverklassen finnes underklass och tvärtom. Alltså: bort med namnen: underklass, öfverklass!

Låtom oss alla vara solidariska! Mången uttalar denna fras; mången menar också ärligt därmed. Kanske äfven J. C. menat ärligt med sin artikel, ehuru orden fallit sig olämpliga. Där står bland annat med kursiv stil följande upprop till kvinnorna: »Detta få vi, öfverklasskvinnor, ej längre tolerera». Jag började läsa artikeln med visst intresse, men då jag kom till nyssnämnda mening, kastade jag tidningen med vemod från mig och den tanken kom ofrivilligt: kan en socialt sträfande kvinna känna så? Hvad betyder hela hennes sociala arbete, om hon utgår från denna vidriga princip: *jag öfverklasskvinnor!* och därmed ovillkorligen följande konsekvens: jag måste försöka *sänka* mig ned till en lägre stående kvinna och hjälpa henne upp. En sådan social strid krönes förvisso ej med seger.

Nej, må du lyckligare lottade kvinna låta din medsyster dela dina fördelar och dela du hennes möda och arbete, men betrakta det såsom din skyldighet och hennes rättighet och ej såsom en gåfva från dig till henne.

Men framförallt: tag första steget i det sociala arbetet! Koncentrera ditt arbete på att åstadkomma en reform i *skolväsendet*. Den dag, då alla barn gå i samma skola, då alla barn få lära, att de äro af samma ursprung och ha samma väg till samma mål, då kommer det ej att talas om öfverklass och underklass, då gäller som lufsregel: allas skyldigheter, allas rättigheter. Bort med de nuvarande privatläroverken och elementarläroverken; låt det bli en *bottenskola*, lika i stad och på land, och låt denna skola fortsättas af högre utbildning, delad på *speciella yrkesklasser*, tillgängliga för *alla* efter hvars och ens anlag!

Låt den flicka, som nu kallar sig öfverklass, bli tvätterska eller kokerska, om hon har anlag därför, hellre än att gå som Sturegatsdam och lära sig fåfänga och kurtis och se ned på underklassen samt sluta med att bli till ingen nytta — i bästa fall.

Lär henne, att hvarje yrke är en heder för sin utöfvare, om det skötes samvetsgrant och troget, lär henne, att en skicklig kokerska eller tvätterska är lika oumbärlig (kanske mera) som en donerande penningfurste. Lär henne *arbetets värde!*

A. S.—HL.

GLÖM EJ

Jubileumsfondens sparbössor!

DET HELIGA ARFVET. EN BERÄTTELSE FRÅN FINLAND AF HULDI TOREKELL.

(SLUT FRÅN FÖREG. N:R.)

SENARE på eftermiddagen tog han sönerna med sig ut på ägorna för att bestämma om arbetet för följande dag. Men mycket tal om arbetet blef det inte. Jöns Person gick mest tyst som i djupa tankar.

Till slut sade han:

»Vi kunna sitta ned här på backen en stund. Mor är väl inte färdig ännu med kvällsmaten och jag har något att säga er, innan vi gå in tillbaka.»

De satte sig ned på den gröna backen, som slutade mot åkern. Jöns Person tog upp sin pipa, stoppade och tände den långsamt och omständligt, räckte därefter tobakspungen åt sönerna, en sällsynt artighet från hans sida.

En lång stund sutto de tysta, omhvärfda af den ljusblå röken, och drogo långa djupa drag ur piporna.

Först när den sista glöden förkolnat, knackade Jöns Person ut askan mot stöfveldskafket, såg ut öfver ägorna och sade:

»Jaa, här ha vi gått, far och son, i många släktled, sätt och plöjt och skördat samma jord sedan långt tillbaka i tiden. Och ingen af oss har lidit nöd och aldrig har det fattats oss hvarken mat, kläder eller bostad, vi ha fått det alltsammans som till gåfva af jorden, därför att vi ha brukat och vårdat den, hvar och en efter sin kraft och sitt förstånd. Vi ha ingen nöd lidit intill dag som är.»

Han tystnade och drog några drag ur den tomma pipan.

»Och vi ha tänkt», sade han om en stund, »att så skulle det alltid förbli. Ingen annan än någon af vårt eget kött och blod skulle bruka jorden och lefva af den. Vi ha tänkt så alla och ingen har svikit. Många ha rest till främmande land och lämnat gård och far och mor och hustru och barn, men ingen i vår släkt har gjort så. Det har aktats högt bland oss, att bli på den plats Herren ställt oss och bruka den jord han gifvit oss till egenom. Det har alltid aktats mycket högt, som en heder för hela namnet, och ingen har svikit.»

Det blef åter tyst en stund. Jöns Person stoppade sin pipa på nytt och rökte ut den, medan sönerna sågo villrådiga ut och undrade hvar han ville komma med sitt tal.

»Vet ni hur det såg ut här förr i tiden, när den första i vår släkt flyttade hit? En stor skog var allt detta, som nu ligger öppet åt alla håll som åker och äng, en skog, vild och orödd. Har ni tänkt på, hvad det måste ha kostat att ställa sig upp mot skogens jätteträd och stembunden mark med yxan och hackan i hand och tränga fram tum för tum och steg för steg? Har ni tänkt på, hur många dagar och nätter det gick åt till det arbetet, hur han måste ha brutit sina händer svullna och blodiga på de tunga stenarna och hur hans svett måste ha runnit under de hårda dagar han kämpade om bröd för sig och sina efterkommande. Det var svårare kamp och större ära att ge fosterlandet sin kraft och sitt lif på detta sätt än stupa i strid med svärdet i hand. Och har ni tänkt på, hur kär den jord måste ha blifvit honom, som såg hans kraft och som vattnades till fruktbarhet af hans svett och blod; och hvilken glädje han måtte ha känt, då han fick lämna rödd, odlad jord i egen sons hand och fick lägga ögonen tillsammans i den visshet, att hans son skulle älska och vårda jorden så som han gjort det? Och så har det varit med oss alla. Som vår största glädjedag har

**BARN-
HATTAR
&
MÖSSOR**

i största urval och till billigaste priser hos
M. BENDIX,
16 Regeringsgatan. 5 Sturegatan.

vi hållit den, på hvilken vi lämnat jorden i våra egna söners händer. Far sade till mig, då han blef gammal och krafterna ej räckte till mera, Jöns, sade han, ser du den stora furan därborta? Det trädet fick stå kvar, då skogen blef fälld där rundt omkring. Det skall stå som en påminnelse, sade den som bröt bygd här uppe, det skall stå som en påminnelse för hvar man i denna gård, att här ha de sin rot och sitt fäste. Hvem kunde rycka upp denna fura med hvarje dess minsta rot och omplantera den i främmande jord? Ingen af människa född vore mäktig till det verket, ty den allsmäktige själf har anvisat den dess plats. På samma sätt kan heller ingen af detta folk lämna sitt land, utan att något af dess rot stannar kvar i fosterjorden, och utan rötter kan intet trifvas att växa. Människan har sin rot liksom trädet har sin. Gud har satt rötterna i jorden, och den som rycker sig loss, sätter sig upp emot hans ordning och blir en hemlös främling på jorden. Detta sade han, och ingen har rört vid furan. Den får stå där, tills Herren själf faller den. Och nu Jöns, tag emot gård och grund och åker och äng i Guds namn, vårda dem som det dyrbaraste du äger. Gå aldrig ifrån det eller öfverlåt det i främmande händer och minns, att jag ingen större glädje haft i lifvet än detta, att kunna lämna allt hvad jag hållit kärast i egen sons hand.»

Jöns Person tystnade, rösten stockade sig så underligt i halsen och han hade svårt att fortsätta. Men då han dragit några drag ur pipan, blef det lättare och han sade:

»Detta ville jag nu äfven säga dig, Anders. Jag vill lämna allt ifrån mig. Gården med allt hvad därtill hör blir som din egenom från denna dag. Vi skola sen närmare uppgöra villkoren, det som vi gamla skola ha från gården. Du är för ung ännu, men du har ett klart förstånd och större insikter i ett jordbruks skötsel än mången äldre husbonde. Dessutom stannar jag kvar i gården och kan råda och hjälpa dig, när det behöfves. Jag är väl inte så gammal än, men jag känner dock att kraften ej mera är densamma. Och det är nog godt att gården får en yngre och raskare husbonde.»

Orden hade kommit fram ett efter ett, långsamt och med stor ansträngning, han hade aldrig förr talat så mycket på en gång, och då han sagt det sista ordet, var rösten hes och oklar och han hostade för att dölja sin rörelse.

Det blef en stunds tystnad. Anders såg ned mot marken och rullade pipan mellan händerna, utan att säga något.

»Har du ingenting att svara till detta?» frågade Jöns Person slutligen. Han började känna sig ängslig och orolig öfver tystnaden.

Anders slängde pipan bort i gräset, satte mössan tillrätta på hufvudet och sade hastigt:

»Ja, det är så, ser ni far, att vi äro nästan ense om, bror Evert och jag, att resa öfver till

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarkongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

ovedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

Amerika i vår, och ni skall ingenting säga till detta, ty vi kunna icke gå ifrån det mera. Vi äro ledsna öfver att göra er sorg, men ändra oss kunna vi icke. Tiderna ha förändrats sen er ungdom, mycket af det gamla har tagits bort och nytt kommit i stället. Vi ämna icke underkasta oss något af detta nya, hvarken det ena eller andra, och vi tro, att ni ingenting kan ha emot att vi lämna landet på en tid tills det onda gått öfver. Gården hålla vi kär, som ni, och vi skola nog återvända för att öfvertaga den, då ni icke orkar mera.»

»Vill ni öfverge detta gamla arf, öfverlämna det till främlingar, som ingen kärlek kunna känna till det?» frågade Jöns Person och rösten darrade.

»Vi lämna det i edra händer, tills vi återkomma, och bättre än ni kan ingen vårda det.»

Jöns Person satt tyst.

Hvad skulle han mera ha att säga. Det var tomt i hans hufvud, tomt på tankar, föreställningar, böner och varningar.

Han hade beredt sig på detta tal under många dagar och sömnlösa nätter, han hade gjort det bästa han kunde, lagt den kära jorden för deras fötter som ett hjälplöst barn och försökt tolka dess stumma språk. Höll inte jorden dem kvar i landet, kunde intet hålla dem, det visste han.

Om en stund reste han sig upp.

»Ja det är väl intet att säga till detta vidare, Herren styre,» sade han, »men en sådan sorgedag trodde jag förvisst, att han skulle bespara mig för min stora omsorg och kärlek till jorden.» Så gick han före dem upp mot gården.

Från den dagen märkte alla, att Jöns Person började blifva gammal och att krafterna ej mera voro desamma som förr. Det hade kommit något skyggt i blicken och stegen hade blifvit tunga och trötta. Talträngd hade han aldrig varit, men än fåordigare blef han efter den dagen.

En hemsk natt, natten mot den dag sönerna skulle resa, då stormen stark och våldsam drog fram öfver byn, vaknade Jöns Person af ett starkt brakande ljud och ett tungt fall utanför huset. Det gick som en rysning genom honom från hufvud till fot och ingen sömn kom i hans ögon den natten.

Tidigt följande morgon gick han ut. Om en stund kom han in tillbaka. Han satte mössan på spiken vid dörren och gick fram till bordet, där värdinnan satte fram kaffet. Värdinnan såg att handen darrade, då han slog i grädden i kaffet, men hans röst var alldeles lugn, då han sade:

»Herrens hand har fällt furan denna natt.»

Det blef en underlig förstämning i stugan. Det var som om gården mist en gammal god vakt, som de alla älskat, som om Herren tagit sin hand ifrån dem, men ingen sade något. Då kaffet var drucket, gingo de hvar och en till sitt arbete.

Senare på dagen nämnde Jöns Person om, att han tänkte sälja gården.

»Det skall ni inte göra,» sade Anders. »Efter några år kommer jag tillbaka och öfvertager gården.»

»Männ' tro ni göra det?» Jöns Person drog en suck som af lättnad. »Men då måste jorden skötas med främmande hjälp,» tillade han dröjande.

»Det är väl ingen skam det. Då egna krafter ej räcka till, kan man ej göra annat och jorden blir ej sämre af det.»

Jöns Person skakade på hufvudet och strök med handen öfver pannan, som för att reda ut oklara tankar.

Det var en sällsam skara af män och kvinnor, unga och gamla, som i den tidiga vinternorgonens färglösa skymning drog fram genom byn på vägen, som ledde ned till stationen. Männerna hade långa grå rockar af hemväfdt tyg, fårskinnsmössor, tjocka ullvantar och högskaftade stöflar, kvinnorna stoppade, mörka koftor, ulldukar och grå eller svarta kjolar. Framför dem körde en halfvuxen gosse en lång flakvagn, lastad med stora kistor och hvita säckar, fyllda med resgods.

De gingo stilla framåt och hade icke mycket att säga hvarandra. Ingen af dem vände sig heller om för att se tillbaka mot byn, som de lämnat, många för att aldrig mera återkomma. De voro emigranter, som skulle resa öfver till Amerika.

Men i den stunden var det ingen ibland dem, som icke tänkte på att komma tillbaka, då tiderna ljusnat och börserna var fylld af klingande mynt. De skola åter öppna de stängda dörrarna till de gamla hemmen, de skola åter hälsa de gamla skogarna, åkrarna och ängarna, kära fränder och vänner. Som rika män och kvinnor skola de återkomma. Fosterlandet skall dock slutligen få tillgodogöra sig den rikedom, de vunnit därborta. Det skall bli ny fart i arbetet. Guldet skall göra underverk. Där marken nu upptages af kärr och mossar och djupa, täta skogar, skall säden stå hög med fyllda ax och gräset vaja i saftig grönska. Jorden skall gifva ymnigt och människorna skörda i glädje. De tunga tiderna af sorg och oro och svek och våld, som nu jagade dem ut ur landet, skola då vara förbi och landets spridda söner och döttrar samlas åter till de gamla hemmen för att med glädje börja återuppbyggandet af det, som nu rivits ned. De tänkte så, men det var ingen som hade mod att vända sig om och se mot de stängda dörrarna och de öfvergifna husen. De hade stor hast med att skynda framåt, fastän de väl visste, att de hade god tid på sig. Det var som om de små grå husen, där från mångt ingen eld lyste och ingen rök uppsteg, varit tysta anklagare, små skyddslösa barn, som blifvit lämnade allena i mörker och nöd.

Men det var en plats, det var svårare att komma förbi och taga afsked af än byn och de gamla hemmen, och hvilken de alla fruktade mest för, och det var kyrkogården, där vägen drog fram tätt invid muren. Det var församlingens forna begravningsplats, där alla de gamla hvilade, som aldrig lämnat landet, och där stillheten var så stor, att de många stegen af dem, som drogo bort, nödvändigt måste höras skarpa och hårda i den frusna snön.

Det skulle bli svårare att komma de döda förbi än de lefvande, ty de lågo så stilla i stor tystnad och bådo dem hvarken stanna eller gå, men själfva hade de stannat. De hade lefvat sitt enkla, sträfsamma lif i arbete och tålmod, tills döden kallat dem bort. Och så det, att de lagt sig till ro omkring

Guds hus, att hans bostad var midt ibland dem. Det var, som om de tydligt känt i sitt hjärta, att det var honom till behag att de gjort så, och att ingen af dem fruktade för att vara honom nära i döden.

Krig och pest och hungersnöd hade rasat i landet, men de gamla hade stannat kvar där och burit allt detta i tålmod, alla de som nu sovva därinne så lugnt och tryggt, som om de hvilat i en kär allsmäktig faders hägn. Det var också den tanken, som gjorde deras sinne tungt och hjärta oroligt.

På andra sidan kyrkogården stannade de, ty här skulle alla de, som följt dem på väg, vända tillbaka. En gammal bonde med hvitt hår och skägglost ansikte, som följt två af sina söner och en dotter, stämde med darrande röst upp psalmen: »Herre signe du och råde», i hvilken alla föllo in, den ena efter den andra, eftersom den stora rörelsen det medgaf.

Så skildes de åt i tvänne skaror, utan långa afskedsцерemonier, blott med enkla, kraftiga handslag och några språk ur boken till hälskomst och tröst på vägen.

Följande söndag dröjde Jöns Person kvar bland de gamla grafvarna, då de andra dragit hem, och talade urskuldande ord om sönerna, som drogo bort till främmande land.

»De komma tillbaka,» sade han, »de komma båda två tillbaka, och innan jag kommit så här långt, skall jag se dem gå där hemma och sköta om allt med samma omsorg och kärlek, som vi vårdat det. Och då skall min glädje bli så mycket större, därför att jag stor sorg haft af allt detta. Jorden skall ändå till slut draga dem tillbaka. Jag såg nog, att de hade svårt att skiljas vid åkrarna och ängarna, som de arbetat på så mången god dag. Tiderna äro onda här hemma, men de skola heller ingen ro ha i det främmande landet, jorden skall draga dem tillbaka.»

När Jöns Person talat detta med de gamla, bad han Gud om kraft under de tunga ensamma dagar, som skulle följa, till dess sönerna komme tillbaka.

EN TEXTILUTSTÄLLNING.

NORDISKA KOMPANIET hade för några dagar sedan sin sedvanliga vårutställning af textilarbeten under fru Thyra Grafströms ledning i den charmanta expositionslokalen vid Regeringsgatan.

Som ett praktnummer bland samtliga alstren märktes elevernas vid Tekniska högskolan standard, som med det praktiga materialet af guldtråd och tjockt guldgult siden samt den utsökta finheten i själfva arbetet tilldrog sig välförtjänt uppmärksamhet. Tre soffor med tillhörande väggbonader, komponerade af fröken Frykholm, voro därnäst de dominerande arbetena, af hvilka särskildt den i mörkblått och grågrönt hållna med gammalsvenska motiv af stela linier och spetsiga vinklar berättigade det skämtsamma yttrandet af en bland de besökande, »att det var nästan lika bra, som om en karl hade gjort det.»

Af artisten Nils Lundström fanns utställd en inbjudande stol i ljus ek med grågrön sits, en portiär på etamine, hvars rika silkesglänsande bård i blekrödt gobelinstyngsbroderi gjorde utsökt effekt mot den luftiga bottenväfven m. m. Synnerligen vacker var en kaffeduk, som fru Grafström låtit förfärdiga med mönster efter gammalt porslin och som i det sammanhang af gammaldags fat och skålar, hvori den förekom, gjorde ovanlig effekt.

För öfrigt var det naturligtvis ingen brist på textila småsaker i form af kuddar, dukar m. m. af mer eller mindre pregnant typ.

SOLUPPGÅNG VID STENHAMMAR.

GRYNINGSLJUSET kullens rand varmt re'n med sin flamma målar, och liksom ett sagoland skönsta dal för blicken strålar.

Florslätt under purpurskyn endast några töcken hölja längst i fjärran kyrkobyn och den klara Vallmarns bölja.

Nyss sin drill en bofink slog, dold bland blommig hägg i lunden, och ett valdthorns jubel dog mellan ekarne vid sunden.

Lindens krona, ängens krans dagg från ofvan pärlbestänker, och med vårlig silfverglans, se, där morgonstjärnan blänker!

O, jag minns i flydda dar himlabud hon mig förtrodde, och i trädens sus ett svar som från vigda strängar bodde.

Ljufva dal, ack, än en gång mildt din andestämman klingar, och på nytt mitt hjärtas sång buren känner sig på vingar!

LOTTEN VON KRÄMER.

Veckans nummer af Idun

är, som våra läsare finna, till omfånget utvidgadt med ett halftal nummer, hvars innehåll vi anbefalla till deras lifliga beaktande. I den underhållande formen af två rikt illustrerade Stockholmsbref få de där, från källaren till takåsen, stifta bekantskap med vår hufvudstads tvänne förnämsta affärspalats, Nordiska kompaniets välkända jätteetablissemang vid Stureplan och Regeringsgatan — ett stockholmskt »Louvren» eller »Bon Marché», som näppeligen står de välbekanta parisiska förebilderna efter. Att den intressanta och lärorika vandringen till på köpet får sin pikant-romantiska lilla avslutning torde icke förminska dess lockelse för särskildt våra älskvärda läsarinor! Mera behöfva vi helt visst icke säga för att betrygga framgången af vårt nummer 20^{1/2}.

HJO BADANSTALT. NÅGRA MINNESORD MED ANLEDNING AF DESS TJUGUFEMÅRSJUBILEUM.

EN GÅNG, för länge, länge sedan, långt borta i dimgrå medeltid, — så berättas det — låg vid Vätterns fagra strand, midt emot det väldiga, hägrande Omberg, ett litet oansenligt fiskläge, hvars enda märkvärdighet var att det af äldre utgjort det rastställe, där pilgrimerna, som vid de stora högtiderna färdades till eller ifrån det beryktade, heliga Alvastra på andra sidan sjön, gärna hvilade ut några timmar efter mödosam färd på långa obanade skogsvägar eller öfver stormig Vätternsväg. Ställets första bebyggare, sades det, hade varit fredlöse män, hvilka ställt sig under klosterfädernas myndiga beskydd och som bot för svåra missgärningar ålagt att utan lön eller vedergällning i sina båtar föra de fromma vallfärdande öfver Vättern. Deras efterkommande, som blifvit boende på platsen, hade sedermera led efter led, i tacksamt utbyte mot de andliga förmåner, som blifvit dem tillförsäkrade af de böne-

kunnige klosterbröderna, fortsatt med detta fromma och till Guds och helgonens ära ländande värf. Men då långfarande människor, huru mycket de än hungra och törsta efter lifsens bröd och ordets lefvande vatten, äfven tarfva lekamlig näring och vederkvickelse, var det förvisso äfven en god och Gudi behaglig gärning, då Erik Welamson, munkarnes befällningsman på klostrets närbelägna afvelsgård, Almnäs, till de vallfärdandes bekvämlighet och betjäning lät uppföra det rymliga härbärg af sten, öfver hvars port han som vårdtecken och sinnebild lät inhugga bilden af en båt med nedfradt segel och därunder orden:

HIC JACET OTIUM

— hvilket på svenska uttydes: "Här ligger hvilan"

och sålunda innebar en vänlig välkomsthälsning till den trötta vägfärdande, som där sökt sin ro. Och som härbärget allt framgent med stor välvilja omhulldades af de helige fäderna och stod under deras särskilda vård och uppsikt, blef det vida beryktadt i Norden för sina goda renliga bäddar, sitt förträffliga bord och sitt kraftiga, välsmakande öl, hvarför ock namnet *Hic Jacet Otiium* — eller *H. J. O.*, såsom det för större bekvämlighets skull gemenligen förkortades — lefde i tacksam åminnelse och berömmelse hos alla, som där en gång åtnjutit gästfrihet. Latinet var dåligt, som mycket af den tidens klosterlatin — men meningen god och begriplig.

Under tidernas lopp ökades familjernas antal i färjestaden; företagsamma krämare slog sig ned där för att förse de många vägfärdande med lifsmedel och förnödenheter; vid de stora kyrkohögtiderna började verkliga marknader hållas där, och så småningom växte där upp en liten idog och vänlig stad med fredliga, slingrande gator mellan torftäckta hus och stilla, blommande apeldårdar. Där byggdes kyrka och kom präst; med tiden kom där också mycket annat, hvarom de ursprungliga bebyggarna aldrig kunnat drömma; men som minne af sin första uppkomst behöll staden alltjämt i sitt vapen och signet en båt med nedfradt segel samt begynnelsebokstäfverna *H. J. O.*, i folkets mun omlagradt till ett namn, hvilket skulle fortleva ännu århundraden sedan den ursprungliga inskriften utplånats och förgätlits, och som således i själfva verket än i dag — om ock i jämmerlig munklatin — innebär en fördold välkomsthälsning till hvarje vandrare, som trött och utarbetad af livets äflan söker en stunds hvila och ro på denna fagra plats.

Ja, så lyder sagan om Hjo — en saga för hvars historiska tillförlitlighet jag ingalunda vill gå i borgen, men som ju i alla händelser kan vara lika så god som mängen annan. På den väna strand, där den forna färjestaden med dess uråldriga, gästfria härbärke en gång skulle hafva varit belägen, breder sig emellertid nu en leende, förtjusande nutidsbadort med koketta, inbjudande villor, breda gräsplaner och vida, grönskande, skuggrika parker — och de trötta pilgrimer, som nu vallfärda hit för att återvinna hälsa, krafter och rökesedoftande klosterkyrka, men i Guds eget stora tempel, den sköna, fria natur, som här i strålände, oförgätlig skönhet träder människan till mötes — det tempel, där orgeln skötes af vind och brusande vågor och där rökelsen stiger ren och välgörande från gräs och löf och millioner doftande blomsterkalkar mot himmelens klarblå hvalf.

Den resande, som vid Stenstorp lämnat statsbanan för att med bibanans små leksaksvagnar fortsätta färden till Hjo, kan i själfva verket bereda sig på en storartad öfverraskning, en förtjusande förvandlingsscen af verklig dramatisk verkan. Resan förefaller odrägligt enformig och alldaglig; landskapet erbjuder föga af intresse och så godt som intet af den naturskönhet, hvarpå den fagra Västgötabygden eljes är så rik. Sanka fält, stenbundna åkrar, slättbygdens flacka horisont, barrskog och kärrmark med pors och ljung och blåbärris, där vattnet blänker mellan tufvorna — sådan är den tafra, som mil efter mil upprullar sig för ögat. Här och där synas trakter visserligen något bördigare; man ser breda, väl brukade åkrar och lummiga dungar, mellan hvilka en och annan kyrka eller förnäm herrgårdsbyggnad på afstånd skymtar fram; men det går ej många minuter, innan barrskogen och de stenbundna backarna återtagit herraväldet. Så fortleger det ända till Mofalla station, den sista före bestämmelseorten. Man drar en lättnadens suck, ser än en gång på klockan — blott tjugu minuter ännu! — tittar ut genom fönstret och finner landskapet lika magert och torrt och intresselöst som förut. Kan väl detta vara den vidt beprisade, mångbesjunga »Guldkroken», Västergötlands stolthet.

Tåget sätter sig i gång. Inom några minuter

Mot Mal!

Bästa konserveringsmedel **Wilh. Beckers Malpulver** i askar à 1 och 2 kr., i paket à 25 och 50 öre. **Wilh. Beckers Malpapper** i paket om 10 ark 25 öre. **Wilh. Beckers Maltinktur** i flaskor à kr. 1: 15, 0: 65 och 0: 45. **Tjärpapper**, stora ark, pr ark 20 öre. **Kamfer** i stycken och tärningar, **naftalin**, **naftalinkamfer**, **kolokvintäpplen**, **äkta persiskt insektpulver**. **Formalin**, **formalinlampor** och **formalinpastiller** m. m. billigast hos

WILH. BECKER

— Kongl. Hofleverantör. —
5 Malmorgsgatan 5,
24 Stora Nygatan, Götgatan 23,
STOCKHOLM.

ökas den rasslande farten; banan sänker sig allt mera, det bär utför, alltjämt utför, mellan böljande kullar, där kraftiga ekar börja afväxla med de högstammiga furorna, och där en sorlande, brunklar bäck forsar djupt nere mellan branta, ormbunkklädda stränder. Och se, med ens öppnar sig landskapet; man ger till ett rop och drar djupt efter andan — den som en gång sett denna syn glömmer den aldrig, och huru ofta man än skådar den, förefaller den alltjämt lika ny och öfvervåldigande! — är det väl hafvet, som plötsligt breder sig framför oss därborta, så stort och blått, förtonande åt norr, försvinnande åt söder, så långt ögat når, högt mot horisonten, så högt att den väldiga, framskjutande klippmassan där midt öfver nästan tyckes hänga i luften, som ett mörkblått, hotande åskmoln? — Nej — det är icke hafvet — det är Vättern med Omberg. Vättern, sagornas och hägringarnas sjö, den bottenlösa, oberäknliga, kristallklara, hvars vatten inga stormar kunna grumla och hvars vågor beströ stränderna med underliga, mångfärgade stenar från okända grund långt ute på djupet — Vättern, det regellösa, fängslande poemat midt i Götalands välmående, bördiga alltagsprosa. Där, midt öfver, ligger Alvastra med sina fagrafvar och sin skönlade skönhet i skuggan af de mäktiga bokar och lindar, som följagade munkar planterat; där lyser Brahehus slottsruin som en kvarglömd snödriva mot den blå höjdsträckan; där drömmar Visingsö med sitt sjunkna sagoslott, sin underbara kyrka, sina ruiner och legender; där i söder ligger Jönköping, Viktor Rydbergs och »Vapensmedens» stad, och där, långt i norr, Vadstena med sin Vasaborg, sina sköna medeltidskyrkor och sina många ruiner. Hvilken här af tankar, drömmar och hägkomster frammanas ej i en sådan omgifning, medan man vandrar vid de luftiga synernas hemlighetsfulla sjö, där hägringar växla och svinna under alla dagens timmar, där Birgitta hade sina uppenbarelser, där Folkungar en gång brottades med andra stormmän och makter och där pilgrimsskaran samlades under ekarne vid Hjo för att färdas till klostret därborta på Ombergs sluttning!

Det var en vacker och lycklig tanke att vid denna underbara sjö, på denna lummiga, solbelysta strand, i denna sällsynt friska och stärkande luft grunda en fristad för lidande och sjuka, de af världens äflan och världens nöjen utmattade. Här finnes hafvets växlande, stämningrika skadespel utan hafskustens för mången alltför starka och eggande luft; här finnes skogens svalka och kryddrika, hälsobringande doft, här finnas de rika, böljande sädesfältens breda, lugnande ro, här finnas väna soliga ängar med ek och bok och lind och mörka, granbevuxna höjder med underbara fjärrsyner öfver den vida vattenytan. Här är godt att vara — här finnes hvilan, här finnes skönheten och glädjen för den, som längtar och törstar där-efter, för den som vid naturens egen rika barm behöfver hämta nytt lif och nya krafter!

D:R A. AFZELIUS.

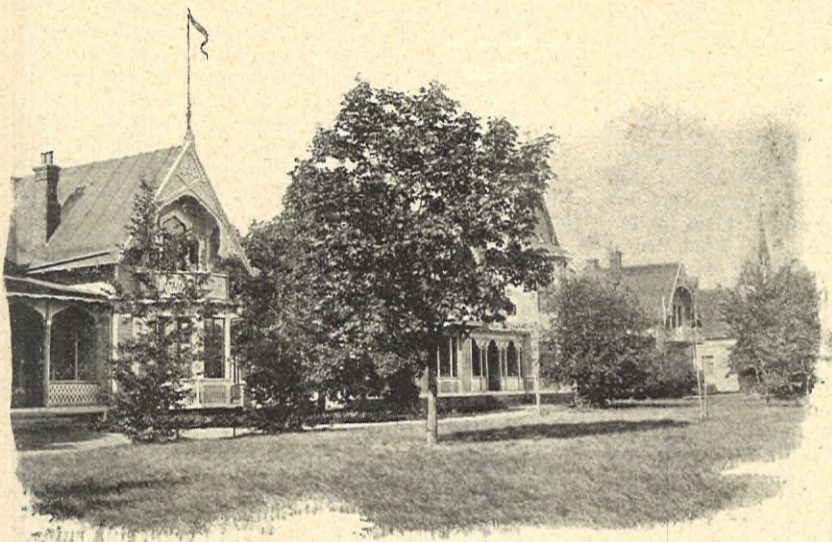
D:R N. WENNSTRÖM.

Hjo badanstalt firar i år sitt tjugufemårsjubileum och det torde därför vara af intresse för de många, hvilka från förfutna år bevara densamma i kärt och tacksamt minne, att återkalla några korta data från dess första anläggning och vidare, framgångsrika och lyckosamma utveckling. Att denna historia lika väl som de flesta andra dylika haft sina spännande och kritiska episoder och att det om vaken framtidsblick och ovanlig, praktisk anordningsförmåga vittnande företaget i sin begynnelse haft åtskilliga svårigheter att bekämpa, behöver knappast sägas, då dylika svårigheter äro oskiljaktiga från hvarje ny och banbrytande anläggning. Så mycket mera heder åt de män, hvilka med sällspord ihärdighet, viljekraft och praktisk förmåga vetat genomföra det verk de åtagit sig! — Några af dem finnas tyvärr icke mer bland de lefvande, men de återstående kunna, vid kvartsekelfesten, med oblandad och uppriktig glädje se tillbaka på de tillryggalagda åren och det vunna resultatet.

Själftva planen att på denna af naturen därtill så synnerligt ägnade plats upprätta en badanstalt utgick ursprungligen från d. v. handlanden Gustaf Sjöstedt i Hjo, hvilken äfven sedermera, tillsammans med förste kammarens n. v. talman, greve Gustaf Sparre, då bosatt på Almnäs, godsägaren Harald Röhss på Munkeberg och hr G. J. Vallberg

HJO BADANSTALT: »EIRA» OCH VARMBADHUSET.

HJO BADANSTALT: VILLOR I NYA PARKEN.

på Vrångeback, lyckades sätta planen i verkställighet. För allmänheten öppnades anstalten 1878. Öfverläkare och intendent voro under dess första år dr W. Baggstedt i Hjo, dr G. Tillman i Lidköping samt lifmedikus dr E. Jacobson i Stockholm. Den sistnämnde, som bekant en af Sveriges skickligaste massörer, införde vid badorten den säregna, synnerligen förträffliga behandlingsmetoden — den s. k. Lokametoden — hvilken sedermera med framgång upprätthållits och utvecklats och i själfva verket grundlagt anstaltens välförtjänta anseende såsom synnerligen lämpad för de åkommor, som kräfva dylik behandling. Under de senaste sexton åren — från och med 1887 — har intendants- och öfverläkareplatsen på ett synnerligen framstående sätt bekläddts af dr Arvid Afzelius från Stockholm, hvilken således mer än någon annan af dess läkare kan sägas hafva införlivvat sitt namn med anstalten och helt visst i betydande mån bidragit till dess växande popularitet och anseende. Vid dr Afzelius' sida har sedan många år stått den framstående massören dr Nils Wennström från Stockholm, hvilken på sjukgymnastikens och speciellt massa-

ägnat sig åt den angelägenheten vid sidan af sin öfriga, vidt omfattande verksamhet. De händer, hvori badorten numera hefnar sig, utgöra i själfva verket — vare det sagdt till uppriktig glädje för dess många vänner, såväl när som fjärran — den bästa garanti för dess fortfarande bestånd och oafbrutna framåtskridande. Glömmas bör ej heller i detta sammanhang anstaltens mångåriga, nitiske kamrere, häradskrifvaren E. Gallander.

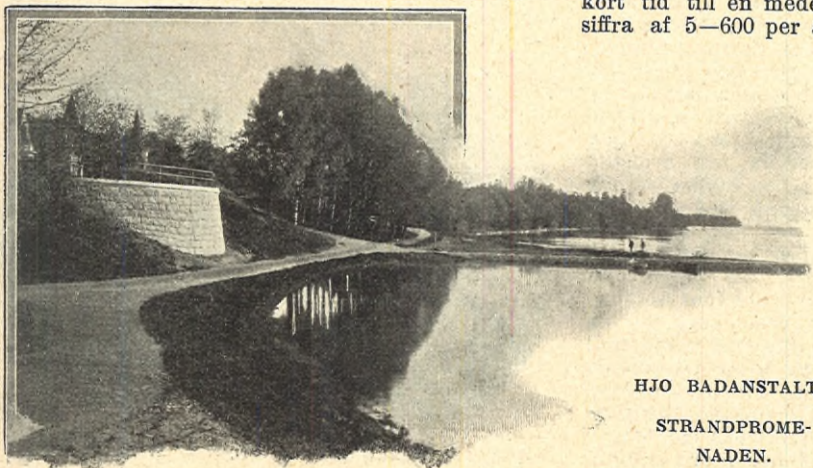
Antalet badgäster, som de första åren blott obetydligt öfversteg hundratalet, uppgick sedan efter jämförelsevis kort tid till en medelsiffra af 5—600 per år

gens område värdigt uppehållit traditionerna från dr Jacobsons tid. Som en ofta i det tysta, men icke dess mindre kraftigt verkande förmåga till badortens tidsenliga och lyckosamma utveckling, tillåta vi oss äfven att nämna numera verkställande direktören i bolaget, grosshandlaren Helmer Sjöstedt i Hjo — en brorson till den ursprunglige, numera affidne grundläggaren, — hvilken under många år med sällspord energi, praktisk blick, handlingskraft och oegennyttigt offervillighet

liga badbetjäningen — »Strand», »Jönson», »Olin» och »Marie», allt för gamla Hjobesökande välbekanta namn — vid instundande kvartsekelfest komma att huggas med Patriotiska sällskapets medalj för 20—24 års pliktrogen tjänstgöring. I hvad form »jubileet» för öfrigt kommer att firas, har ännu ej offentliggjorts. Men säkert skola återupplifva gamla, kära och oförgätliga minnen från Guld-krokens pärla, den undersköna, älskvärda badorten vid Vätterns soliga, ek- och bokomkransade, af kristallklara vågor sköljda strand — denna strand, som ännu i dag, ehuru på renaste svenska, tillropar den trötta och jägtade vandren sitt vänligt välkomnande »Hic Jacet Otium» — här finner du hvila, här finner du ro, frid, stora ljusa intryck, glädje, vederkvickelse till kropp och själ!

HJO BADANSTALT: »VINDARNES UDDE».

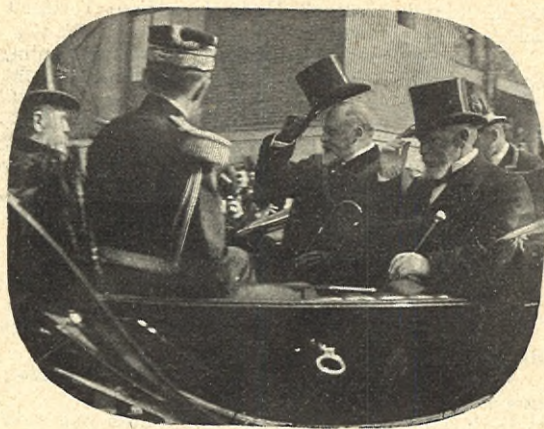
HJO BADANSTALT: STRANDPROMENADEN.

— hvaraf c:a $\frac{4}{5}$ i första klass — och omkring denna siffra har frekvensen sedan rört sig. Under den egentliga »säsongen» har man i regeln haft »fullt hus» hvarje år. Såsom talande bevis för den sant humana och i verkligaste mening patriarkaliska och generösa anda, som alljämt gjort sig gällande inom styrelsen och dess handhavande krafter, torde förtjäna nämnas att icke mindre än fyra af den ursprung-

Ja, måtte många, många hörsamma kallelsen — vi kunna försäkra, att ingen skall ångra det. Ty Hjo hör ej blott till de skönheter, som fångsla och tjusa vid första anblicken; denna natur har en själ, som verkar alltmera förtrollande och bindande ju närmare man lär känna och förstå den. Och väl torde det kunna sägas om den, liksom om en annan nejd långt i högan nord, att »den det landet en gång sett, han längtar dit — — längtar dit igen!» — —

Alltså, vi träffas i Hjo!

A. H. G.

KONUNG EDVARD OCH PRESIDENTEN LOUBET LÄMNA JÄRNVÄGSSTATIONEN. FOTO FÖR IDUN AF M. ALBIN, PARIS.

UR DAGSKRÖNIKAN.

KUNG EDVARD I PARIS.

☞ Kortbref från Iduns Pariskorrespondent.

ATT EN engelsk konung officiellt gästar Frankrikes hufvudstad är en tilldragelse ej alltför

PRESIDENTTRIBUNEN UNDER TRUPPREVYN VID VINCENNES. ALBIN FOTO.

vanlig och torde ej hafva inträffat sedan Stuarternas dagar.

Att konung Edvard, trots det ännu färska intrycket af Faschoda-affären, Englands hållning under Dreyfusprocessen och sympatierna för boerna, på sin återfärd från Rom under hela fyra dagar uppehöll sig här, var ett vägstycke, som

SVENSKA LEGATIONENS MEDLEMMAR PÅ VÄG TILL LONGCHAMPS-LÖPNINGARNA. ALBIN FOTO.

dock tack vare fransmäns denna gång visade takt och sans utföll öfver förväntan lyckligt.

Utän att kunna konstatera den entusiasm hos Paris' befolkning, om hvilken de regeringsvänliga organen här vidt och bredt orda, kunna vi dock ej annat än dementera alla de mindre välvilliga demonstrationer, som några nationalitiska organ göra sig ett nöje af att påpeka. Parisarne uppträdde korrekt. Inga lefverop, men ej heller några »å bas!» Intresset var emellertid stort inom alla samhällsklasser och väldiga folkmassor garnerade gator och avenuer, hvar helst konungen färdades fram. De sedvanliga 1-maj-demonstrationerna fingo detta år anstå; socialisterna föredrogo att närvara vid konungens ankomst!

Och vår, vid denna tid i sig själf så vackra stad hade iklädt sig en festskrud, ej mindre pompös, ej mindre kostsam än den vid zarens besök för 5 år sedan.

Iduns Paris-fotograf, mr Albin, har, som synes, icke försummat tillfället, utan sändt oss några vällyckade bilder, som torde kunna intressera äfven svenska läsare. Den första framställer konung Edwards ankomst till Paris, affärden från järnvägsstationen vid presidenten Loubets sida; nr 2 den presidentiella tribunen under trupprevyn vid Vincennes. Konungens omgifning utgöres af (från höger räknadt): krigsministern general André; Englands ambassadör sir Edmund Monson; kammarpresidenten Bourgeois; president Loubet, senatens president Fallières; Tysklands ambassadör furst Radolin samt konseljpresidenten Combes. Bild nr 3 ger en förträfflig framställning af vår egen legation på väg till de stora kapplöpningarna å Longchamp, hvilka äfven utgjorde ett led i de lysande festligheterna under kung Edwards Parisbesök. Längst till vänster

KORFÖNSTRET FÖR DEN NYA OSCARSKYRKAN I STOCKHOLM, FRAMSTÄLLANDE JESU BERGSPREDIKAN.

synes minister Åkerman och vid hans sida legationsrådet frih. Beck-Friis, midt emot militärattachéen frih. Adelsvärd samt förste attachéen frih. von Essen. Paris i maj 1903.

R. E. S.

*

KORFÖNSTRET I OSCARSKYRKAN härstädes finna våra läsare afbildadt i dagsnumret. Motivet i kompositionen är Jesu bergspredikan. Den vackra tempelprydnaden, som levereras af firman Stockholms glasmåleri, Neumann & Vogel, blir den största och rikaste i sitt slag i Stockholm.

Som en pikant omständighet förtjänar påpekas, att konstnären hos ett par af figurerna i frälsarens omgifning återgifvit dragen af riksantikvarien Hans Hildebrand, ordförande i kyrkobyggnadskommittén, samt kyrkans arkitekt, Gust. Hermanson. Fönstret blir färdigt att levereras instundande sommar.

Firman Stockholms glasmåleri, som, utom profanfönster, har till specialitet kyrkfönster, har levererat fönster till en stor del kyrkor såväl här i Sverige som i Norge, Finland och Österrike, ett glädjande bevis på att äfven denna industri nu står högt hos oss och är fullt jämförlig med utlandets. Bland fönster, som utgått från nämnda firma, kunna nämnas de till Skara och Växjö domkyrkor, Sundsvalls kyrka, de tvänne af konungen skänkta fönstren till Uppsala domkyrka m. fl. Bland beställningar, som firman nu har inne, äro fönster till Grangårda, Norbergs, Medåkers, Vesterviks och Ålems kyrkor.

»GIFTA SIG FÖR PENGAR...» EN SKÅNSK BYGDESKILDNING AF NELLA NORRVALL.

FORTS. FR. FÖREG. N. P.

SÅ BLEF det tyst i stugan, och rösterna från kammaren, hvilken låg på andra sidan, hördes blott som ett doft mummel.

Tiden var oändligt lång, tyckte Beth, innan de bröto upp. Strax förr än de gingo, hörde hon Mårtens tumlande steg i stugan. De närmade sig dörren till hennes kammare. Om han öppnade? Af honom kunde man ju vänta sig hvad som helst.

»Sofver du, Beth?» hörde hon hans röst invid dörren, och hon höll just på att springa ur bädden och fly ut i salen, när hon hörde moderns varnande stämning.

»Men Mårten då, skäms du inte?»
»Jo, det gör jag verkligen. Jag skäms på hennes bekostnad — fästmon, som soffer därute.»

Beth hörde, hur han underströk ordet, som om han mycket väl visste, att hon var vaken.

»Mårten,» moderns röst var skarp.
»Ha ha ha — vänta bara, svärmar. Om en månads tid skall hon nog bli väckt med tjänliga medel.»

De talade endast halfhögt, men dörren var otät, och Beth kunde höra hyartenda ord.

»Akta dig!» Nu låg det hot i rösten. »Ett ord af mig och Beth är fri. Ännu är det inte för sent. Och kom ihåg, att gården får du i alla fall inte förr än om ett år. Och är du allt för morsk, så kan det allt hända, att du blir utan.»

Nu skrattade Mårten igen.
»Moster är då alltid bråkig. — Inte tåla en smula skämt, när man är lite upprymd helst. Moster vet ju, att jag i alla fall är nöjd med allt, precis som moster bestämmer. Och jag — Nu kommo de andra in i stugan, och granarna togo godnatt och aflägsnade sig.

När det äntligen blifvit tyst i gården, steg Beth upp och klädde sig. Hon kunde icke soffa, efter allt hvad hon genomlevat denna dag. Hon gick ut i salen, där månen lyste in, och där de mjuka mattorna dämpade hennes steg.

Timme efter timme gick hon af och an, grubblande öfver moderns ord. Hvad var det väl för »ett ord», som skulle kunna göra henne fri? —

Tvivlet och oro började röra sig inom Beth. Låg det något bakom allt detta. Hade hon själf, upprifven af sjukdom och sorg, som hon varit, icke kunnat se klart nog för att icke blifva bebragen. Hade kanske John rätt, när han talade om en nedrig komplot. Men nej, det var väl ändå omöjligt. Visst hade hon många gånger, helst under barnåren, sett modern handla på ett sätt, som kommit henne att både häpna och blygas. Mycket hade modern kunnat göra, och mycket hade hon gjort för snöd vinnings skull. Men att hon genom ett bedrägeri skulle förmå dottern att ingå ett motbudande giftermål, blott för den stora granngårdens skull, det var väl ändå omöjligt.

Förmodligen hade mor endast velat skrämna Mårten, och det hade ju allt för väl lyckats. Så fort det blef tal om gården, föll han genast till föga. Ah, denne fege stackare, hvad hon hatade och ringaktade honom. In sådän natur — fy! Antingen var han rå, våldsam och hänsynslös, eller också feg, krypande och ödmjuk ända till vämjelse.

Hon tänkte på de båda marskvällar, som hon aldrig skulle glömma. Då hade hans simpla natur framträd i sina ytterligheter. Hade hon den andra kvällen, då han bad henne om förlåtelse, lugnt och bestämdt förklarar, att deras förhållande var olidligt! Om han då hade sagt, att han icke nöjde sig med mindre, än att hon blef hans fäst-mö mer än till namnet, hur motbudande, hur förskräckligt det än hade varit, hon skulle i alla fall fogat sig. Ett hade hon åtminstone kunnat gifva honom — en enda gnista af högaktning.

Hur gjorde han i stället? Jo, han grät och bad, kröp och bockade, allt för den gamla gården, som han så föraktligt hade sagt kvällen förut. Det fanns således endast ett, som kunde binda denne råa mammonsträl, guldet. Och detta enda skulle hon aldrig förnedra sig till att använda — aldrig. Hellre då — ja, hvad?

Först, när det började dagas, gick Beth till hvila och föll genast i en tung, drömlös sömn. Hon vaknade vid det, att ena tjänstflickan skakade henne häftigt.

»Hvad står på?» Beth for upp, yrvaken och förskräckt.

»Mor är sjuk därinne, hon jämrar sig och stö-nar. Hon har håll i sidan, säger hon.»

»Hvar är far?» frågade Beth och kom fort ur bädden.

»Han har gått i marken. När jag kom in från mjölkningen, hade kaffet kokat öfver. Jag trodde Beth var uppe och skulle gå in och säga ifrån, och då hörde jag mor jämra sig i kammaren.»

»Jag kom inte i sömn förrän ut på morgonen,» svarade Beth, »och det är väl därför jag soffit öfver. Besynnerligt att inte far väckte mig, innan han gick.»

Hon skyndade in till modern, som stönade högt af smärta.

»Jag har så förskräckligt ondt i bröstet — i vänstra sidan. Det blir kanhända begrafning i stället för bröllop här i gården, Beth.»

»Ah, bevars väl! Vi ska väl inte tro det värsta genast,» tröstade denna.

»Jo, nu dör jag bestämdt. — Men du gifter dig väl ändå med Mårten.»

Det låg ett skrämmt, oroligt uttryck i moderns ansikte, när hon vände det mot dottern.

Beth kunde inte hjälpa, att blodet steg henne åt hufvudet.

»Men mor då! Blir det verkligen, som mor säger, så är det väl ändå inte det viktigaste, mor har att tänka på.» —

Beth smorde med liniment, värmd sandpås och gjorde, hvad som i hast kunde uträttas. Ingen lindring kunde likväl märkas, och uppåt dagen hämtades läkaren.

»Lunginflammation,» sade han kort.
»Och den går jag naturligtvis inte igenom.»

Mors brännande ögon sågo in i doktors, och de tunna läpparna darrade.

»Lif och död ligga ej i läkarens hand,» svarade han. »Vi ska göra, hvad vi kunna. — Men, som jag sade i julas, mor har liten motståndskraft. Det hindrar likväl icke, att det denna gången kan halka öfver. Vi få ju hoppas det bästa. Jag kommer igen i morgon.»

Hela dagen låg mor tyst och stilla. Hon frågade ingenting, önskade ingenting, men hennes blickar följde oupphörligt den unga dottern, hvilken knappast ett ögonblick nådes vika från moderns bädd. På eftermiddagen kom äldsta dottern, och så en och en till dess alla, son och döttrar, blifvit samlade vid den sjuka moderns bädd.

Mor svarade på en och annan fråga, annars var hon tyst som förut. Beth gick och undrade, hvar hennes tankar nu dvaldes, om de ännu hängde fast vid samma ämne, som på morgonen.

På kvällen reste släktingarna hem, och Beth sände med mors medgifvande bud efter Hedda Holm. Hon tyckte sig behöfva den milda, tröstande vännen i sin närhet, under de tunga dagar, som kanske nu skulle komma.

Ut på natten, då far »hällt» sig lite på en soffa inne i stugan, och Beth och vänninnan voro ensamma med mor Metta, frågade Hedda den sjuka, om hon ville höra ett kapitel ur bibeln.

När hon jakade, lade Beth fram boken, och fröken Holm slog upp Mattei evangelium 5 kapitlet.

Med sin vecka, varma röst, som nu skälfde af rörelse, läste Hedda upp de gripande orden ur den store mästarens bergspredikan.

— — — — —

»Saliga äro de i anden fattiga, ty dem hörer himmelriket till.

Saliga äro de bedröfvade — — —

Saliga äro de saktmodiga — — —

Saliga äro de, som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola blifva mättade,

Saliga äro de barmhertiga, ty dem skall ske barmhärthet.»

Mor låg stilla med sammanknäppa händer och såg Hedda vända blad efter blad, tills hon med en innerlig bön lade boken samman. Mor hade likväl ingenting hört af det sist lästa, ty det var ett par af de första verserna, som om och omigen ringde för hennes öron.

»Saliga äro de som hungra och törsta o. s. v.»

Hon upprepade det flere gånger, under det bröstet arbetade våldsamt. Hedda lade undan boken och talade milda, tröstande ord till den sjuka, hvars själ var i uppror.

»Saliga äro de som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola blifva mättade,» ljöd det oupphörligt genom hennes själ. — — —

Hvad hade hon väl hungrat efter under sin långa, kanske nu tilländagångna lefnad. Och hade hon väl någonsin blifvit mättad? O, nej!

Men hur hade hon icke hungrat och törstat. Hur hade hon icke jäktat och jagat både sig själf och andra. Och ju mera högarna af ägodelar växte, ju häftigare blef hungerkänslan. Och hvad hade det väl blifvit till slut? Jo, en förtärande brand, som t. o. m. förblindade moderskänslan och kom henne att också med sitt eget kött och blod — — —

»Saliga äro de barmhertiga — — —»

Hade hon visat någon barmhärthet mot sin

bleka, lidande dotter? Hade hon icke i stället lockat, ljugit, bedragit. — — —

Stora svettddroppar pärlade på den sjukas panna, men läpparna förblefvo slutna, och kampen om en människosjäl fortfor under den långa, kvalfulla natten, tills äntligen morgonen randades.

Den dagen frågade mor ingenting, när dok-torn undersökte henne. Då han gick, följde Beth honom ut, och det dröjde länge, innan hon kom tillbaka. Modern såg — när hon äntligen kom — att hon var alldeles förgråten.

»Hur lång tid gaf han mig, Beth?»
»Ah mor, säg inte så! Det kan ju ändra sig. Det är så förskräckligt att tänka på motsatsen.»

»Jag vill veta det bestämdt, Beth. Det är orätt att dölja någonting härvidlag.»

»Han kunde inte säga något bestämdt, mor, men mor går det inte igenom.»

Beth lade hufvudet mot sängkanten och grät bittert.

Så kom far in.
»En sådan dotter som du får man söka efter,» hviskade den sjuka. »Sorg har jag gjort dig, sorg till blods. Du har gått så långt i offervillighet, att du gifvit dig själf för att skaffa mig sjä-laro. Mina vägar äro icke edra vägar, säger Herren. I elfte timmen har han öppnat mina ögon.»

Far satt vid sängfoten och grät sakt.

»Ja, det är sant, Metta,» sade han och rösten darrade, »så bör du också visa det i handling. Jag vet ju icke, hvilka medel du använt för att göra tösen olycklig. Ingenting får man ur henne själf heller. Men att Beth går och sörjer, det kan ett barn både se och begripa. Gif henne nu fri, Metta! Ge mig igen min friska, hurtiga tö, och Gud skall visa dig samma barmhärthet, som du visar henne.»

Beth for upp.
»Nej, nej, far. Jag gifter mig i alla fall med Mårten. Det kan icke ändras.»

»Jo, Beth, det både kan och skall ändras, ty du är lockad med en nedrig lögn.»

»Mor — mor!»

»Ja, Beth — men lugna dig och låt mig biktad det grymmaste af alla mina fel. Först vill jag likväl säga dig ett. Du Beth har varit mig kärast af alla, fastän du sällan sett bevis därpå. Din milda ömhet, din godhet har värmt mitt giriga, förtorkade hjärta, mera än både du och far någonsin kunnat ana.» — — —

Den sjuka tystnade och andades tungt.
»Mor,» snyftade Beth, »låt det hellre vara så länge. Mor får inte anstränga sig.»

»Jag har inte tid att vänta, barn. Jag vet ju inte om min återstående tid kan räknas i dagar eller timmar. — — —

Jag ljög inte, Beth, när jag sade, att jag redan som ung låt penningen bestämma öfver mitt lif. Jag ljög däremot, när jag sade att Sone blifvit förstörd för min skull. Han hade friat till mig därför, att jag var en af byns rikaste äbodöttrar. När jag gjorde slut, och han en tid efteråt fick ja hos Malena Jöns Pers, så dolde han ingalunda sin glädje öfver bytet, ty hon var ju mångdub-belt rikare än jag. — — —

Sones glädje blef icke lång. Malena var sträng och styfsint, och hon ville själf föra spiran. Den förste mannen, hon hade, var lika hård och oböjlig som hon själf, och där var ett besvärligt hus. Ingen trodde, när hon blifvit änka, att hon skulle gifva sig, ty hon redde sig bättre ensam, än när mannen lefde. Men man skulle hon bevars ha i huset, och så sökte hon ut en, som hon kunde »koscha» lite hvar som helst. Sone var en enfaldig stackare, och han fick också kännas vid regementet. Det tog likväl för hård, och det dröjde inte länge, förrän han var en ohjälplig drinkare. Det hade han aldrig varit förut.»

Beth satt med jagande pulsar, och i detta spännande ögonblick glömde hon att modern var svag, kanske döende.

»Och löftet på dödsbädden, mor?» frågade hon flämtande, när den sjuka tystnade.

»Ett löst ord, egentligen ett skämt utan den minsta betydelse. Det var i början af sjukdomen. Sone låg påklädd på en soffa, och ingen tänkte på, att det var hans sista. Han talade om gården. Hur svårt han hade det. — — Han som jag, han hängde vid rikedom till det sista. Ja, nu växa barnen till, sade han, du har en dotter, och jag har en son. Tycker du inte, det skulle passa. På sätt och vis hjälpte du mig in i den här gården, hjälp nu min son in i din egen. Två sådana gårdar, som din och min tillsammans, det kunde bli lite motvikt till de förbaskade socker-bruken och fabrikerna, som ska bestämma allting i församlingarna på landsbygden nu för tiden. Kan så Mårten »dirigera» gården så pass bra, som hans mor har gjort, så vill jag titta på den, som vägar se honom och hans »kvinga» öfver axeln. —

Jag tyckte precis som Sone och lofvade att göra, hvad jag kunde. Det var allt.»

»Hm!»

Jeppa såg på dottern. Så grann hon ändå var, åtminstone i detta ögonblick. Kinderna hade färgats af en skär rodnad, de röda läpparna darade och ögonen lyste.

»Jag kunde väl tro det,» sade han, »att något låg bakom allt det här. Men se Guds barmhärtighet är större än människornas, och döden försöner ju allt. Döm nu inte din gamla mor för hårdt, Beth. I grund och botten ville hon dig väl. Jag har känt henne längre än du, och jag vet, att hon är bättre, än det ser ut ibland. Och därför, Beth, skall du inte harnas eller vara ond.»

»O nej, nej, mor, jag är visst inte ond. Jag är bara så oändligt tacksam. Ack, om mor bara nu fick lefva, bara lite till,» snyftade flickan i det hon smekte de knotiga händerna, hvilka oroligt gled af och an på täcket.

»Ja, Beth, far har rätt. Gud i himmeln vet, att jag icke ett enda ögonblick betvivlade, att det var din lycka, jag sträfvade för. Jag satte själf det jordiska så högt, att jag var fullt säker om, att du förr eller senare skulle tacka och välsigna mig, för hvad jag gjort. Märten tyckte ju om dig också. Och du, som är så snäll och god, du skulle snart göra honom till en annan människa, tänkte jag.»

Plötsligt grep Beth om sängkanten, och hennes ansikte blef nästan lika hvitt som lakanet, mot hvilket hon lutade sig.

»Men mor, mor,» stönade hon. »Jag är ju i alla fall bunden. Jag har frivilligt gifvit mitt ord, gifvit det åt Märten, som visste lika litet som jag själf, eller egentligen mindre. Jag har ingen rätt att bryta förbindelsen, då inte han var med om bedrägeriet. Hade han vetat om det, hade det varit en annan sak. Skall jag nu bli fri, måste han bryta, och det gör han aldrig — aldrig.»

Hon vred händerna i förtviflan.

»Barmhärtige Gud,» klagade hon, »jag måste ju ändå hålla mitt löfte. Plikten, plikten. — Jag måste ändå gifta mig med honom.»

»Nej, Beth, det skall du inte,» faderns ögon gnistrade. »Till och med om din känsla af plikt driver dig så långt, att du icke vill eller kan bryta, som hederlig karl måste han ge dig fri. Gör han det icke, är han en ännu större skurk, än jag ansett honom vara. Men han skall göra det, kosta hvad det vill.»

»Sänd bud efter dem genast, far! Båda två. Genast, hör du.»

Stönande af ansträngning försökte den sjuka resa sig upp, men föll maktlös tillbaka igen.

En timme efter kommo de, mor och son, båda häpnad och förskräckta. De hade visserligen hört, att mor Jeppa Nils var sjuk, men icke tänkt, att någon fara vore på färde.

»Ja, men vi ta väl i alla fall ut lysning i denna veckan. Bröllopet kunna vi ju vänta med, tills här blir någon ändring,» sade Märten och gaf Beth en lurande blick.

»Nej, Märten, nu är det jag, som vill ha ett ord med i laget,» sade Jeppa stråft. »Någon lysning blir det ej om söndag, och aldrig i evighet något bröllop heller — emellan dig och Beth förstås — det skall då jag vara man för.»

Jeppa hade rest sig upp från stolen, och vid de sista orden gaf han mor Malena en gnistrande blick.

»Bevars väl, Jeppa,» tog denna i. »Visst var Märten lite svivad härom kvällen, men du behöver väl inte ta i så dant för det. Det har ju hänt dig själf också någon gång.»

Beth satt borta vid moderns hufvudgärd, och i sin ängslan och förtviflan önskade hon nästan, att det varit hon själf i stället för modern, som legat på dödsbädden.

»För all del,» sade hon gråtande, »försöken att vara lugna! Mor tål ju ingenting.»

Den sjuka, som legat med slutna ögon, såg nu upp och mötte mor Malenas forskande blick.

»Ja, Malena, nu står jag vid den sista mil stolpen. Härnäst blir det kanske din tur. Jag har talat om vårt bedrägeri. Jag kunde inte gå in i evigheten med den skulden, det kände jag.»

»Ja,» inföll Jeppa Nilsson, »nu har mor talat om alltihop, Malena, men hvarken Beth eller jag döma er hårdt. En mor kan i sin omsorg för barnet ibland leda det vilse. Det har du och Metta gjort. Ännu är icke olyckan skedd, och för att hindra att den sker, är det bäst, att vi göra upp i godo.»

»Göra upp,» sade Märten och såg hjälplöst från den ene till den andre. »Är moster kanske orolig, därför att jag ingenting visste af historien, så är det uppgjort med detsamma. Mor talade om det.»

»Hvad för något?»

Mor Metta vände under detta utrop sitt feberglödande ansikte mot Malena.

»Ja, du förstår,» sade den senare, i det hon gick fram till sängen. — »Beth har ju alltid varit

lite noga på det. Märten är rättfram och tänker sig icke för. Jag var rädd, att han på något sätt skulle stöta sig med Beth, om han icke fick reda på, att vi narrat henne. Det är, för det är din dotter, Metta, annars hade jag inte gjort så mycken affär af det. Sonakvinna kunde jag allt få. Flere stycken om det behöfdes.»

Beth hade sprungit upp, och nästa sekund stod hon med blixtrande ögon framför Märten.

»Visste du, att mor och moster hade ljugit — att de hade bedragit mig?» frågade hon andlös.

»Visste du, att jag var narrad att säga ja?»

»Ja, visst tusan visste jag det. — Det är visst ingen nyhet. Mor hade talat om uträkningen, långt innan du sa ja. Hvad tror du jag brydde mig om det. När du bara ville så.»

»Ack, din fege stackare! Du ville då verkligen ha en hustru, som var narrad att säga ja. Du har då inga stora pretentioner i den vägen. Och nedrigheten i en sådan handling sen! Mor och moster Malena kan man ursäkta. De trodde båda, att de gjorde väl, och en mor kan man förlåta allt. Men du — — —»

»Ja, men du vet ju, att jag tycker om dig, Beth.»

»Ja, på ditt sätt,» svarade hon i det en flammmande rodnad öfvergöt hennes ansikte.

Hon gick ett par steg tillbaka och ryckte förlofningsringen så häftigt från fingret, att den rullade bort till sängen, där mor Malena ännu stod kvar.

»Mor, mor, jag är fri,» jublade Beth och kastade sig ned vid sängen. »Ack, mor, snälla mor! Aldrig har jag älskat dig så högt som nu.»

Nu ändtligen förstod Märten, hvad meningen var. Han försökte sätta sig på sina höga hästar, svor och domderade och ville ha dem till tings allihop för brutet äktenskapslöfte — pockade på skadeersättning och så vidare.

»Ja, kör du på bara,» menade Jeppa. »Hellre går jag från gården, än jag lämnar Beth i dina händer, så högt värderar jag henne och hennes lycka.»

Märten larmade och grälade, men på en stol vid sängen satt mor Malena och betraktade den sjukas lugna, fridfulla drag. »Nästa gång blir det kanske din tur,» — orden grepo henne in i hjärterötterna, och tårarna började en och en rulla ned för kinderna. Vid denna ovana syn blef sonen så häpen, att han tystnade.

Då Malena lugnat sig, tackade hon väninnan, därför att denna lyftat skulden från dem båda. Hur gärna hon än velat ha Beth till sonhustru, förstod hon likväl nu, att det var bättre mista henne, då hon icke kunde vinnas utan genom ett bedrägeri.

Märten mjuknade också till så småningom, och innan han gick, vädjade han under tårar till Beths medlidande. Man lät honom dock förstå, att allt hopp i den vägen var utsläckt.

Då de voro gångna, och far och Beth åter suttos ensamma vid mors säng, sade hon sakta:

»Och så han på Rydebo, Beth. Jag har aldrig vågat fråga dig af fruktan för att få veta mera, än jag ville. Tyckte du om honom kanske?»

»Ja, mor, det gjorde jag.»

Och med dämpad röst och i korta ordalag talade Beth om, hvad som förefallit mellan henne och John Assarsson. Hon dolde icke ens deras sista smärtsamma möte för ett par dagar sedan.

Ett lyckligt uttryck gled nu öfver den sjukas ansikte, och icke heller fadern förmådde dölja sin glada öfverraskning.

»Ja, intet ondt utan det kommer något godt af,» sade han. »Hade allt gått, som jag tänkte mig för ett par år sedan, så hade måhända tvivel och misstro förstört er lycka. Nu är kärleken lutrad, det var nog nyttigt för er bägge två. Och kanske kan den här pröfningen, som ni just fått genomgå för rikedomens skull, rädda er ifrån en otillbörlig omsorg om det jordiska. Mor och jag ha nog felat mer än loffigt i den vägen.»

»Ja, Jeppa, det ha vi då visst och sant. Hela skulden är likväl min. Du var i dina unga dagar liksom Beth, men jag gjorde allt för att få dig till samma mammonsträl, som jag själf var. Men Gud är barmhärtig. Jag har nu i ett helt år känt hans manande röst på mitt samvete, och ändå kunde jag under denna tid begå den grymmaste af alla mina handlingar. Nu har jag likväl fått ro, en frid och ett lugn som aldrig förr.»

Saliga äro de, som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola blifva mättade.»

Nästa dag slumrade mor in, lugnt och stilla, omgifven af de sina, hvilka alla samlats vid dödsbädden.

Några timmar före döden kallade hon Beth bort till bädden.

»Beth,» hviskade hon med stor ansträngning, »skrif till honom, så fort jag är död och bed honom förlåta din gamla felande mor.»

»Men kan jag det, mor?» frågade Beth tvekan.

»Ja, Beth,» — far, som satt bredvid sängen hade hört hviskningarna, — »det kan du utan tvekan. Det är din mors sista önskan, och han skall säkert förstå dig. Påminn honom om, hvad frälsaren själf sade: Dömen icke så — varden — I icke döme — Och så — — Gud välsigne — — dig och honom,» kom det mellan långa uppehåll från den döende, som snart därefter drog sin sista suck.

På kvällen, när systrarna hängt lakan för fönstren, där mor låg, och annars ordnadt, hvad som kunde uträttas den dagen, kallade far Beth ut i förstugan.

»Beth,» sade han vekt, men det låg en glad darning i rösten, »du glömmet väl inte brefvet.»

»Nej,» sade hon rodnande, »men det är så svårt att skriva. Jag är rädd att antingen skriva för litet eller för mycket.»

»För mycket,» fadern strök sakta öfver dotterns mjuka kind. »Känner jag ungdomen rätt — när den är förälskad förstås — så är det nog, hvad du minst af allt behöfver vara rädd för. — Skrif i kväll! tillade han godmodigt. »Så tar jag och lägger det på posten i T. i morgon. Det går inte an att lämna det med postbudet här hemma. Det blir väl skvaller nog ändå, är jag rädd, innan brytningen blir glömd lite. Så det är nog så godt, att vi spara den andra nyheten till längre fram.»

Senare på kvällen satt Beth tvekan och ängslig vid skrifbordet i sin kammare.

Hvad skulle hon skriva? Hur skulle hon börja?

»Bästa Assarsson!»

Nej, det var omöjligt, så stel kunde hon inte vara.

»Käre John,» — — ja, så fick det väl vara, fastän hon gärna i jublande lycka velat tillägga ännu ett adjektiv.

»Käre John! Mor dog i middags. — Det är så svårt att skriva, hvad jag nu måste skriva. Det hade nog gått lättare att säga det muntligt, men mor tog löfte af mig, strax innan hon dog, att jag skulle skriva genast och bedja dig förlåta. Jag talade nämligen om, hvad som förefallit mellan mig och dig. Hon bad mig påminna om frälsarens ord: Dömen icke, så varden I icke döme. — — —»

Mor och moster Malena hade narrat mig. Märten var medveten om bedrägeriet, långt innan det var utfördt. I går blef förlofningen bruten. Ack John, du, om ingen annan, kan nog fatta, hvad jag känner i detta ögonblick. Och ändå sörjer jag mor så gränslöst. Ack, om hon nu fått lefva! Du skulle sett hennes ånger, John — och sedan hur lugn och lycklig hon var, när allt var biktadt, och jag var fri.

Föga anade jag vid vårt sista smärtsamma möte, att jag, när jag nästa gång träffade Märten, skulle med full rätt kasta ringen för hans fötter. Hjärtliga hälsningar från

Din tillgifna Beth.»

Efter någon tvekan fick brefvet denna underskrift.

(Forts.)

JUST NU, när våren ändtligen på allvar gör sin Eriksgata genom våra bygder, medan sippors och vivfors hvita och gyllene väf bredes för hans fot, just nu är också tiden inne att med tack-samma hjärtan begå »blomsterkonungens» minne i vårt land. Stunden är alltså lyckligt vald för den subscriptionsinbjudning till professor Th. M. Fries' bebadade lefnadsteckning öfver Linné, som Fahlerantz & Co i dagarna utsändt samtidigt med det första häftet af det märkliga bokarbetet. Af nu lefvande svenskar är förvisso heller ingen bättre skickad att med kärleksfull och sakkunnig hand teckna den världsfrejdate vetenskapsmannens bild än efterträdaren på hans akademiska lärostol, professor Thore Fries. Under långa år har han, med anlitande af alla tillgängliga källor i in- och utland, genom efterforskningar i de linneanska samlingarna i London samt genom studium af alla tryckta och otryckta skrifter af och om Linné, samlat ett enastående material till det stora nationalverket. Redan det första häftet vittnar också otvetydigt om, att han löst den maktpåliggande uppgiften på ett verkligt monumentalt sätt, och kommer oss att med begärlighet efterlängta fortsättningen. Förläggarna ha å sin sida bidragit med en ståtlig

Verksamaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare-akurkiteter. Stärker nerverna och förhöjer kroppbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg. Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer. Tillverkare: BAUER & Co., Berlin S.

typografisk utstyrelse; ett betydande antal illustrationer, porträtt och vyer förhöja textens åskådlig-
het och i särskilda bilagor meddelas intressanta
utdrag ur Linnés efterlämnade manuskript, släkt-
taflor m. m. Ett till allt lofvar den storslaget an-
lagda biografien att — under årets lopp fullständigt
afslutad i högst 10 häften à kr. 1,50 — bli
en kulturbild af bestående intresse och värde.
J. N.—g.

KUNGL. TEATERN. Danske operasångaren *Wilhelm Herold* har fortsatt sitt gästspel och detta
med glänsande framgång. I lördags uppträdde
han som Lohengrin, en prestation så hög, ädel
och öfvertygande, att vi näppeligen kunna erinra
oss vid vår operascen hafva sett en bättre fram-
ställning af den gudasände Gralsridaren. Den
klangfulla stämman gjorde sig förträffligt gällande,
från den rörande afskedssången till svanen i första
akten (af hvilken dock egendomligt nog endast
svanen själf tycktes oberörd, ty mot vanligheten
sträckte han ej smekande sin hals upp mot ridda-
ren, utan förblef aldeles orörlig) ända till och
kanske mest i den ypperligt tolkade Gralsberättel-
sen, hvilken framkallade en intensiv applåd för
öppen ridå. Hr H:s Lohengrin är för öfrigt väl-
känd från hans föregående gästspel härstädes.

Ny däremot tro vi hans *Radamès* i »Aida» vara,
hvilket parti han ett par dagar förut utförde. Äfven
här kommo alla hans utmärkte egenskaper både
som sångare och skådespelare till sin fulla rätt.
Framställningen blef — fränsedt ett litet missöde
i första akten — i allo mönstergill. Härtill bidrogo
ock den stilfulla dräkten och maskeringen.

Att hr H:s gästspel följes med synnerligt in-
tresse af vår musikälskande publik framgår däraf,
att de hittills gifna föreställningarna gifvits så
godt som för utsålda hus.

DRAMATISKA TEATERN. Hr Fredrik Nycander
vann en i allo välförtjänt succés med sitt en-
aktsskådespel »Den nye Orestes», hvilket på klang-
full och poesimättad vers skildrar en episod ur den
grymme Roma-kejsaren Neros lif. Det koncist for-
made dramat är af förträfflig scenisk verkan och

njöt desslikes lyckan af ett utförande, som lät den
sjudande och af psykologiska blixtar genomstrim-
made dialogen få sin rätta valör.

Hr *Arehns Nerotyp* var en öfverraskande god
karaktärsstudie, som den unge skådespelaren kan
räkna sig till berömmelse, och hr *Hansson* fram-
ställde skådespelaren Paris med glöd och stor-
vulen nobless. Äfven smårollerna gäfvos bra.
Författaren inropades och blef föremål för
en hjärtlig hyllning, som såg ut att bekomma
honon väl.

Efter de tvänne Ibsenska kvinnogestalerna
Nora och Hedvig — tolkade med tekniskt mäs-
ter-
skap, men i sin symboliska fördjupning dock in-
nerst något främmande för skådespelerskans utåt-
riktade naturell — gaf oss fru Hennings i mån-
dags med Emilies roll i Esmanns bekanta lustspel
»Kära släkten» en karaktär, som hon icke endast
konstmässigt behärskade, utan äfven konstnärligt
uttömde. Den glada, spirituella och lättsinniga, men
i grundens nobla och rättänkande lilla Köpenhamns-
frun fick under hennes händer fullständigt illu-
derande lif och glädde och förfriskade som solspel
och vind öfver grönskimmrande Öresundsböjlor.
Tyvärr mängdes dessa salta vågdrag genom de
medspelandes insats af allt för mycket tungrodt
vatten ur — låtom oss säga — Årstaviken, och de
oförenliga elementen skuro sig betänkligt.
Läskande nog var emellertid hr Hanssons lefnads-
lustige baron, men så var han också född på den
svenska sidan om sundet och hade så till vida
sitt på det torra. I öfrigt var kvällen fru Hen-
nings och sufflörens.

VASATEATERNs repris af Hennequins och Mil-
laud's kvicka komedierett »Lili» med i huf-
vudsak samma rollbesättning som för två år sedan
gjorde återigen berättigad lycka, tack vare fru
Meissners graciösa och glada Lili samt väl poin-
terade kuplettöfverdrag, hr *Barchlinds* käckt och
karaktäristiskt framställda officer — i parentes en
af denne begåfvade skådespelares allra bästa roller
— hr *Nybloms* baron och hr *Eliasons* dräplige,
akt från akt sig förnygrande onkel. Det enda
man med fog kunde anmärka, nu liksom förra
gången, var att fru Meissner i sin dubbelroll ver-
kade lika ungdomlig i den svarta mormorsdräkten
som i den hvita flickklädnigen. Men det var
mähända en uppmärksamhet mot den 89-årige
onkelns oförbränneliga ungdom.

FILHARMONISKA SÄLLSKAPET gaf i förra
veckan sin tredje abonnementskonsert för så-
songen. I likhet med Musikföreningen hade Fil-
harmoniska sällskapet på sitt program upptagit

HYLINS

Violtvål 612

HYLINS

Liljekonvaljedoft

ett förut flere gånger utfördt verk, men Sällska-
pets val var betydligt lyckligare, i det Händels
oratorium »Simon» just tillhör de tonskapelser,
som ej kunna undgå att skänka förnyad glädje
och ökad behållning för hvarje gång de uppföras.
Det utförande, som under dir. *Erik Åkerbergs* ut-
märkte ledning kom verket till del, förtjänar ock
det största erkännande. Körerna gingo i allmän-
het förträffligt; särskildt hade soprannerna fierstädes
ganska stora svårigheter att bekämpa. Medver-
kande solister voro fruarna *Östberg* och *Afzelius*
samt hrr *Malm* och *Sjöberg*. De skötte sig alla
utmärkt, men särskildt måste vi framhålla fru
Östberg och hr *Malm*, hvilken sistnämde vi sällan
hört så till sin fördel som vid detta tillfälle. Hans
vackra tenorstämman har vunnit betydligt i klang
och fyllighet, i tonens fasthet och renhet. Han
sjöng Simsons parti helt enkelt briljant. K. hof-
kapellet skötte sig likaledes bra. Efter konsertens
slut fick hr Åkerberg flere gånger framträda och
emottaga den nästan fulltaliga publikens hyllning.

PRENUMERERA PÅ

IDUNS MODETIDNING.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoders-
kurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 17—23 MAJ.

Söndag: Grönsoppa; fiskstufning i
snäckor; stekta morkullor med mork-
kullsbröd och salader; nougatkräm med
vindrufvor och makroner.

Måndag: Köttbullar med spenat;
soppa på aprikoser.

Tisdag: Vegetariansk morotspuré
med risgryn; stufvade abborrar med po-
tatis.

Onsdag: Späckad kalfläver med po-
tatis; rabarberkräm med mjölk.

Torsdag: (Kristi Himmelsfärdsdag):
Buljong med oststänger; rostbiff med
portugisisk lök och fransk potatis;
gräddmunkar med sylt.

Freitag: Pudding af kött med po-
tatismos; svisksoppa.

Lördag: Kall rostbiff med potatis-
salad; mannagrynspudding med saft-
sås.

RECEPT.

Grönsoppa (f. 6 pers.). ½ lit.
jordärtskockor, 1 litet blomkålshufvud,
2 kkr. färska arter ell. 1 burk kon-
serverade, ¼ rotselleri, ½ purjolök, 4
persiljestjälkar, salt, vatten, ½ msk.
smör, 1 msk. mjöl, 2 lit. blandad ox-
och kalfbuljong, 1 hg. spenat, salt,
hv.-peppar, 2—3 äggulor, 1—2 dec.
tjock grädde.

Beredning: Jordärtskockorna och
blomkålshufvudet ansas väl och får ligga
1 tim. i ättiksbländadt vatten, hvar-
efter de påsättas jämte arterna i ko-
kande, saltadt vatten, och få koka tills
de äro mjuka. Rotselleriet och purjo-
löken ansas på vanligt sätt och påsättas
jämte persiljan i kokande, saltadt vat-
ten i särskildt kärl. Smör och mjöl
sammanfräses och påspådes med den
kokande buljongen. Den rensade och
skjöllda spenaten iläggas och soppan
får koka 10 min. Rotselleriet, löken
och persiljan fränsilas och spadet till-
sättes, likaså det spad hvaruti de öf-
riga grönsakerna kokat, hvarefter soppan
afsmakas med kryddorna. Äggulorna och
grädden uppvispas i soppskålen och sop-
pan tillsås under kraftig vispning. Sist
iläggas jordärtskockorna, det sonderdelade
blomkålshufvudet samt arterna och
soppan serveras.

Fiskstufning i snäckor (f. 6
pers.). ¾ kg. gädda, 1 msk. salt, 1
tsk. ättika, 1 lit. vatten, 2 msk. smör,
3 msk. mjöl, 2 dcl. tunn grädde, 2
dcl. fiskspad, salt, hvitpeppar, saften af
½ citron, 2 äggulor, 1 msk. rifven
ost, 2 msk. stötta skorpor.

Till snäckorna: 1 msk. smör
(20 gr.).

Beredning: Gäddan rensas, fjällas
ej, skjöljes väl och torkas med en fisk-
handduk. Den ingnides med saltet och
ättikan och kokas sakta i 1 lit. vat-
ten. När den är kokt upptages den
genast ur spadet, som tillvaratages.
Skinnet afdrages, alla ben borttagas
och fiskköttet skäres i fina tärningar.
Smör och mjöl sammanfräses och påspå-
des med grädden samt fiskspadet och
såsen får koka 10 min. Den afsmakas

med kryddorna och citronsaften och af-
redes med äggulorna. Fiskköttet ned-
röres försiktigt i såsen och massan läg-
ges i smorda snäckor samt öfverströs
med den rifna osten och de stötta skor-
porerna.

Snäckorna sättas in i ugn i god ugn-
värme och tages ut, när stufningen fått
en vacker gulbrun färg. De serveras
genast.

Stekta morkullor (f. 6 pers.).
4 morkullor, 1½ kg. späck, 4 msk. smör
(80 gr.), 3 tsk. salt.

Sås: Smöret i hvilket fåglarna brynts.
2 msk. mjöl, 1 lit. buljong, 2 dcl. tjock
grädde, 1 tsk. socker, 1 tsk. soja.

Morkullsbröd: Hjärtan, kräs och
lefvrar af fåglarna, 30 gr späckfläsk,
1 msk. fint hackad persilja, 1 msk.
smör (20 gr.) ½ msk. rödt vin, 2
äggulor, salt, peppar.

1 sextonöres hvetebröd, 2 msk. smör
(40 gr.).

Beredning: Fåglarna, som bör haf-
va hängt 3—4 dagar, plockas samma dag
de skola anrättas. De svedas, ögo-
nen uttagas och hufvudet flås. De ur-
tagas nätt, hjärtan, lefvar och kräs till-
varatagas, fåglarna skjöljas hastigt, tor-
kas väl in- och utvändigt med en kött-
handduk och fötterna afhuggas. De upp-
sättas på det sättet att lären pressas
tätt intill kroppen och hufvudet böjes
bakut, hvarefter näbben stickes genom
läret och kroppen samt ut genom det
andra läret. Bröset späckas eller om-
bindes med tunna späcks kifvor. Smö-
ret brynes i en stekgryta, fåglarna iläg-
gas och brynas vackert på alla sidor,
hvarefter de upptagas och saltas. Smö-
ret, i hvilket fåglarna brynts, fräses
med mjölet, buljongen och grädden till-

sättes och såsen får ett godt uppkok
samt afsmakas med socker och soja.

Fåglarna nedläggas i såsen och få sakta
steka omkr. 30 min. under det de ofta
ösas öfver. De klyfvas och garneras
med morkullsbröd, som beredes på föl-
jande sätt: hjärtan kräs och lefver skjöl-
jas väl och hackas fint tillsammans
med spacket och persiljan, samt bry-
nes hastigt i smöret och tillsättes med
vinet, äggulorna och kryddorna. Hvet-
brödet skäres i skifvor, kanterna afskä-
ras och skifvorna stekas i smör. Färsen
utbredes på bröds kifvorna, som insätts
i het ugn, så att färsen hastigt gräddas.

Såsen silas och skummas, spådes med
grädde eller buljong om så behöfves,
och 1 tsk. kallt smör röres.

Spenat (f. 6 pers.). 1 kg. spenat,
2 msk. mjöl, 3 msk. (60 gr.) smör
2 kkr. buljong, mjölk ell. vatten, 1 msk.
socker, 1 tsk. salt.

Till garnering: 2 ägg.
Beredning: Spenaten rensas, skjöl-
jes hastigt, lägges i ett durkslag att
afrienna och därefter i en emaljerad
gryta utan vatten. Den röres öfver
elden tills bladen äro slaka, då den upp-
tages och hackas fint tillsammans med
mjölet. Smöret fräses och spenaten iläg-
ges. Spenatspadet, som bildats vid för-
vällningen tillsättes, jämte buljongen,
mjölkell. vattnet och spenaten får
koka 10 min. Den afsmakas med kryd-
dorna och garneras med de hårdkokta
ägg, finhackade ell. skurna i klyftor.
Anm. Spenaten kan ock serveras en-
dast förvöld och öfverhåld med skiradt
smör.
Vegetariansk morotspuré (f.
6 pers.). 1 kg. morötter, 2½ lit. vatten
1 liten charlottenlök, 1 hg. smör, 2

msk. mjöl, salt, hvitpeppar, 1 ägg, 1
dcl. grädde, 1 dcl. risgryn, vatten, salt.

Beredning: Morötterna skrapas,
sköljas och förvällas. De rifvas där-
efter och få koka i 2½ lit. vatten
med den rensade och i skifvor skur-
na löken omkr. 2 tim. Massan passeras.
Hälften af smöret fräses med mjölet,
morotspurén påspådes, litet i sender,
och soppan får koka i 10 min. hvar-
efter den afsmakas. Resten af smöret
tillsättes och soppan omröres noga.
Ägget och grädden vispas i soppskålen
och soppan tillsås under kraftig visp-
ning.

Risgrynen skällas och påsättes i sal-
tadt, kokande vatten och får koka tills
de äro mjuka, då de upphållas i durk-
slag, öfverspolas med varmt vatten, och
få afrienna samt uppläggas på karott
och serveras till soppan.

Potatissalad (f. 6 pers.). 1½
lit. kokt, kall potatis, 2 kokta röd-
betor, 2 saladshufvud, 3 msk. kapis,
3 äggulor, 1 knifudd salt, 1 liten tsk.
engelsk senap, 1 tsk. socker, 2 tsk.
vinaigra, 2 tsk. kapis-ättika, 2 msk.
fin matolja, 2—3 dcl. tjock grädde.

Beredning: Potatisen skalas och
skäres i tunna skifvor, rödbetorna skä-
ras i 1 cm. långa strimlor, saladen
sköljes och skäres fint. Allt detta blan-
das i en karott. Äggulorna röras med
salt, senap och socker och ättikan till-
sättes droppvis, omväxlande med mat-
oljan. Sist nedröres grädden och såsen
hålles öfver saladen, som omröres för-
siktigt.

Den serveras till kalla köttretter i all-
mänhet.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.

Praktisk och teoretisk undervisning i huslig ekonomi för unga flickor och fruar, börjar sin tredje termin den 10 sept. 1903.

Kursen för unga flickor omfattar tiden den 10 sept.—15 dec. med arbete 5 dagar i veckan.

Kursen för fruar (ell. för sådana ogifta damer, som genom sitt arbete äro förhindrade att deltaga i den dagliga undervisningen i skolan) omfattar 10 veckor med arbete en dag i veckan.

En extra kurs för flickor kommer äfven att anordnas med arbete en eftermiddag i veckan under 10 veckor.

Till följd af den lifliga anslutning skolan rönt har en **nyinredd större och tidsenlig lokal** förhyrts från och med den 1 september uti n:r 48 A, Malmskilnadsgatan, 3 tr. (ingång från Jakobsbergsgatan).

Anmälningar torde inlämnas helst före den 15 juni, senast den 20 aug. Begär prospekt.

Elisabeth Östman,

f. d. hufvudlärarinna för den praktiska undervisningen i Lärarinnekursen vid Fackskolan för huslig ekonomi i Upsala.

Adress: **Stockholm, 8 Östra Järnvägsgatan, 2 tr.**

Iduns Modetidning.

N:o 9 * N:o 9 * N:o 9

nu utkommet och innehåller bland annat:

3 st. folkdräkter från Floda socken i Dalarne, 9 st. bluslif, 10 st. vår- och promenaddräkter, 1 st. velocipeddräkt, 3 st. sommartoaletter, 9 st. barnkläder, kragar, paletåer m. m., m. m.

Lösnummer 10 öre hos våra kommissionärer.

Prenumerationspris **1: 20 för halft år.**

Fullständiga och korrekta mönster från ett af Stockholms förnämsta damskrädderier tillhandahållas såväl prenumeranter som lösnummerköpare till mycket billiga priser.

Prenumerera oförtöfvadt!

Blodpreparat i medicinen.

Under mer än 10 år hafva blodpreparaten intagit en dominerande ställning, och man känner intet bättre mot blodbrist, bleksot och svaghet i allmänhet. Den stora afsättning, som de i Tyskland framställda Siccokapslarna rönt äfven i Sverige, har numera föranlett Instruktionsapoteket Nordstjärnan att imitera vårt blodpreparat för att fylla det inländska behovet. Men denna åtgärd framträder i en rätt betänklig dager, då man tager i betraktande att Sverige, i motsats till Tyskland, ännu icke äger slakthus, i hvilka slaktdjuret och det af dem lämnade blodet underkastas strängaste kontroll genom officiellt utsedda veterinärer, hvilka genast kassera mindre sundt blod. Detta hufvudvillkor för framställning af ofarliga blodpreparat kan, såsom nämnt, hittills icke fyllas i Sverige, där den vetenskapliga kontrollen därför hufvudsakligen inskränker sig till bestämmandet af procenthalten hae moglobin i det färdiga preparatet, hvilken kontroll är allt annat än tillfredsställande, ty frånvaron af ytterst farliga bakterier (såsom tyfus-, tuberkel-, mjältbrands- och andra baciller) i blodet kan under dylika förhållanden icke garanteras. Då de i det använda blodet närvarande bakterierna icke kunna oskadliggöras vid framställningen af haemoglobinpreparat, är tydligt att det använda blodet måste vara bakteriefritt, och den enda garantien här för ligger i en sträng kontroll af slaktdjuret såväl som af blodet. Af det anförda är det uppenbart att patienter, som vilja undgå faran vid användandet af ett preparat, framställt af blod från icke bevisligen absolut friska djur, böra välja det tyska haemoglobinpreparatet (Siccokapslar), som i motsats till det svenska erbjuder full och betryggande garanti för att vara framställt af fullkomligt friskt blod. Sanningen af dessa påståenden skall helt säkert bestyrkas af läkare som härom tillspörjes.

Schneiders Siccokapslar och Schneiders Siccopastiller, finnas, med undantag af Instruktionsapoteket Nordstjärnan, å alla landets apotek.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

rikhalt. urval i formn. stil. Fullst. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm. (Försäljningsmag. Beridarebang. 27, Sthlm.)

Trädgårdsmöbler af furu, trefliga, starka och praktiska levereras af Nya Aktiebolaget Stegehols Träförelingsfabrik, Västervik.

Kvinnans Rådgifvare!

En kortfattad, oundgänglig handbok i populär hälsovård för Flickor, hustrur och mödrar. Af O. H. D. Varmt förordad af Med. Dr Anton Nyström. Med ett särskildt kapitel om späda barns vård.

Enda billiga och dock fullständiga arbete på området! En nätt volym på öfver 200 täta sidor för endast **Kr. 1: 75 i hvarje bokhandel**, eller mot ins. af beloppet per postanvisning eller i frimärken till **A.-B. Varias Boktryckeri, Stockholm.**

En bok, som ingen kvinna kan undvara!

Kurort för Närvsjuka.

Östersjöbadet **VISBY** på Gotland. Alla slags varma bad; därjämte de bekanta solluftbaden och ny fullständig Kneippkur! Överläkare: Dr R. Kallenberg, specialist i närvsjukdomar, adress: Stockholm, efter 10 maj: Visby. Rum m. m. »Kamrerkontoret» i Visby. Badprospekt äfven från Stockholms Resebureau, Stockholm. Obs. Nya routen via Nynäsbanan! »Det finnes skatter här i Norden, som endast få kunna, en af dessa är Visby, i många hänseenden Nord-Europas märkligaste stad.»

DAMER!!!

Menstruationsbindlar i paket å 12 st. till 1 å 2 kr. paketet. Lifband därtill 1 och 1: 50 pr st. sändes pr efterkrat. Bandagist **P. Rudelius, Lund.**

Hotell Rättvik, f. d. Privat- (Innehafvare Fr. Ellen Levin)

* **Rekommenderas.** * Vackert läge, 2 min. väg fr. stationen. Ljus, trefliga rum. Servering af kaffe, te, öl och vin i förening med mat. **Hellnackordering mottages.** Vaktmästare möter. **Riks 15.**

Fräkenpomada

är det enda absolut säkra medel att snabbt och utan obehag bortaga fräknar, lefverfläckar och solbränna samt göra den fulaste hy hvit och vacker. **Ofelbar verkan garanteras.** Fräkenpomadan innehåller inga för hyn skadliga beståndsdelar. Många inlyg och tacksambetsbref från hela Skandinavien. Pris 3 kr pr burk. Expedieras emot postförskott eller efterkrat. **Obs!** Att den verkligt äkta Fräkenpomadan är försedd med vårt firmamärke.

A.-B. Tekniska General-Depöten Stockholm, 15 Riddaregatan 15.

TRÄDGÅRDSREDSKAP

alla slag, som fordras för skötande af en välordnad trädgård.

TRÄDGÅRDSMÖBLER af ek, furu och jern. Rikhaltig och fullständig katalog sändes på begäran.

Aktiebolaget **Julius Stöors Jern- & Redskapshandel** STOCKHOLM.

Banyuls Trilles.

Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare. **Pris pr butelj kr. 3,50 hos HÖGSTEDT & C:o, Stockholm, 32 Regeringsgatan.**

Vykortsförbrukare

torde i eget intresse prova våra smakfulla **Vy-, Fantasi- samt Nationalkort** i flere färger. Sändas endast mot förut insänd tillvärd i postanvisning **500 extra fina kr. 7:—, 100 olika profsändas för kr. 1: 50.** Obs! Äro endast afsedda för handel, hvilka torde beakta fördelen att köpa direkt utan mellanhand. Ljustrycksaffären, Lindesberg. Klipp ur annonsen. Den införes ej mer.

MARKISER

Persienner, Tält, Gardiner, Flaggor. **P. Ericsson & C:o, Göteborg, Stockholm.**

KONGL. HOFLEVERANTÖR **C. H. Billbergs, GÖTEBORG.** mångfaldigt in- och utrikes, senast i Gefe 1901 med GULD MEDALJ prisetönta Pianinos & Flyglar, säljes till fabrikspris hos **Gustaf Johnson o. Georg Lagerlund, Stockholm.**

Sommarbostad

Vid Rönninge järnvägsstation finnes att hyra en särdeles vackert och väl belägen möblerad våning om 3 rum, jungfrukammare och kök, skänkrum, skafferi och kallare, passande för liten familj. Stor, öppen veranda. Frisk luft och härlig natur. Mjöl, is och ved på stället. Bageri och handelsbod 2 min., järnvägsstation och post 4 min. Afloppsledning i köket. Allm. tel. Rönninge n:r 10.

Lifsmål för unga flickor!

Praktisk—teoretisk kurs, utbildande lärarinnor för mindre barn. — Kursen omfattar ett arbetsår (8 mån.). Läkare- och skolbetyg torde insändas innan 4:de juni till Föreståndarinnan, Kindergarten, 25 Kommandörsgratan, Stockholm.

Bra för Håret,

såväl i normalt som abnormt tillstånd, är **Ziverts' Extrait Vegetal.** Rekommenderadt af många läkare. Oftast hulpt, aldrig skadat. 50 års erfarenhet. Försäljes af frisörer och i parfymbodar samt hos Kongl. Hofleverantör **J. A. Ziverts i Göteborg.** Återförsäljare rabatt.

Rekreationshem

och pensionat i det natursköna Sunne i Fryksdalen, Värmland, öppnas i juni. Talas äfven tyska. Närm. upplysn meddelar fru **Josefine Hörhammer, Sunne.**

Götarps

Brunns- och Badanstalt öppen 10 juni—23 aug. belägen i Jönk. län. Högt, friskt läge vid skog och sjö. 6 km. från Gnosjö järnvägsstation. Begär prospekt, adr. **Asenhöga.**

Alsback (1 mil fr. Lysekil.)

Rekreatonsort med härligt läge vid Gullmarsfjorden. Stor, vacker park. Varma och kalla bad. Fiske, segling, lawntennis. Nybyggd, tidsenligt pensionat. Billiga priser. Rikstelef. Vidare genom **OLGA DAHL, adr. Lysekil.**

Fröken Olga Dahls pensionat

i **Lysekil** (det enda på platsen) rekommenderas. Sällsapsrum med piano.

Naturskön Sommarbostad.

Å egendomen Norrkilla vid Brofjorden 1/4 mil från Lysekil uthyres antingen för sommaren eller pr år 3 å 4 stora, möblerade rum, kök, tambur och rymlig glasveranda samt trädgård. Dagligt stadshof. Rikstelefon. Ångbåtsstation i närheten. Förfrågningar besvaras af Consul Aug. Lysell i Lysekil.

Pensionat Varfsholm, Gotland.

Invid Klintehamns hafs- och varmbadhus. Angenämt för badgäster, turister. Bästa läge för utflykter till lands o vatten (Karlshär). Dagl. järnväg, post, telegraf.

Stråhattfernissa,

blå, brun, grå, grön, gul, hvit, röd, svart (matt & glansig) & violett, i flaskor från 25 öre, i parti och minut hos **Eug. Wingård, Södergatan 34, Malmö.**

Veckans nummer af

PUCK innehåller bl. a.

»Lohengrin och Svanen.» »Håret och historien» m. fl. teckningar, kåserier och verser.

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm

rekommanderar sina tillverkningar af:

Lager-Öl, Lager-Dricka

Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka

samt såsom speciellitet:

Pilsner-Dricka

Allm. telef. 36 56. Rikstel. 18.

LEDIGA PLATSER

Plats

finnes som husförestånderska å hotell vid stationssambälle i Skåne. Sökande skall vara fullt kunnig i matlagning. Lön 350 kr. Betygsafskrifter, fotografier och åldersuppgift torde insändas till »N:o 350», Svenska Telegrambyrån, Malmö.

Barnfröken.

Ung dam af god familj, med lust och fallenhet att sköta barn, erhåller plats i juli hos officersfamilj i Karlskrona, att tillse en liten flicka. Den sökande skall vara kunnig i handarbete och sömnd samt när så fordras i husmoderns ställe hafva uppsikt öfver tjänarnes arbete. Svar, innehållande ålder, löneanspråk samt rekommendationer, torde sändas till Fortifikationsbefälhafvaren, Karlskrona.

En pålitlig, skicklig och barnkär jungfru, hälst äldre, får plats den 1 eller 15 juli att sköta ett 4 månader gammalt barn. Svar, med betyg och rekommendationer samt med uppgift å löneanspråk, till bankdirektör Bark, adress Uddevalla.

Stilla hem på landet.

En flicka, äldre eller yngre, med god uppfostran, kunnig att undervisa barn äfven i musik, samt villig att vara behjälplig med hvarjehanda inom hemmet erhåller plats. Fotografier och betyg önskas. Hanna Laurell, Öströ, Tvååker.

Enkel, arbetsam flicka, ej för ung, erhåller d. 1 nästa sept. plats i större landt-hushåll att under fruns ledning förestå matlagning, haktning, slakt, tvätt m. m. Kompetent sökande torde uppgift å ålder, förut innehafda platser, lönepretentioner i svar märkt »Västergötland 1903» till Iduns exp.

Att gå frun tillhanda

och hjälp till barnens vård, finnes plats nu gen. för frisk, enkel, hälst troende flicka, kun. i sömnd. Svar med rek. m. m. till »Dr A», Th. Svenson, Mästersamuelsgat. 64, Stockholm.

En bildad, gladlynt flicka erhåller nu genast plats i liten familj i Sundsvall för att deltaga i hvarjehanda göromål inom hemmet och äfven hjälpa till med städning och dukning. Hon bör vara något kunnig i sömnd. Svar jämte fotografier och lönepretentioner, torde sändas till »Liten familj» Sundsvall p. r.

Att förestå hushållet hos bättre, aktad, oberoende, 37 års ungar (ensam person), erhåller bildad yngre flicka förmånlig, lätt-skött plats. Ytre beaktas. Svar med fotografier adresseras: »Bildad Hem», p. r. Södervärn.

Barnfröken för 7-12 års barn. frisk, dugl., kun. i sömnd. van v. barn, önskas Sv. m. portr. uppg. å ålder, löneanspr. m. m. adr. till »Barnkär», 13 Birger Jarlsгат. 2 tr. t. v. Sthlm. Goda rek. fordr.

Anspråkslös flicka, tillhörande statskyrkan, hälst med vana att undervisa i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbeten önskas till hösten för 3 barn (10, 8 och 6 år). Någon tillsyn med barnen och hjälp med sömnd önskvärd. Lön 200 kr. Svar jämte betyg och rekommendationer torde sändas till länsman Wikman, Dingelvik.

För 45 å 50-årig frisk, hederlig och ordentlig hushållsinomsl, kunnig i matlagning och öfriga inom hus förfallande göromål är plats ledig i tre personers familj på landet. Intet landbruk. Jungfru finnes. Betygsafskrift samt fotografier torde sändas till Farhults prestgård, pr. Mjöholt.

I god familj på landet finnes plats nu genast för en enkel, anspråkslös flicka, ej för ung som är kunnig och villig meddela undervisning åt tvänne flickor i vanliga skolämnen och musik. Svar, hälst åtföljdt af foto., till »Godt hem», Kristinehamn p. r.

Vid Oskarshamns Elementarläroverk för flickor

blifva till nästa läsår 2 lärarinneplatser lediga. Den ena med undervisningsskyldighet i franska (kl. VI o. VII), modersmålet på lägre och mellanstadiet samt naturkunnet eller alternativt matematik. Sökande bör ha genomgått Högre Lärarinneseminariet eller äga därmed jämförlik kompetens. Lön 1,100 kr. jämte pensionsbidrag. Den andra med undervisningsskyldighet i 1:a förb. jämte välskrifning i elementarklasserna. Sökanden bör ha genomgått högre flickskola och småskoleseminarium. Lön 700 kronor. Ansökningshandlingar insändas senast 25 maj till skolans föreståndarinna.

Lärarinneplats

i franska och engelska (högre stadiet) vid Söderhamns Elementarläroverk för flickor. Vistelse i utlandet fordras samt undervisningsbetyg. Begynnelselönen 1,075 kr. och hela pensionsafgiften för 24 t. Ansökningskr. för 20 maj till Rektor Centerwall, Vasag. 44, Stockholm.

Pålitlig, barnkär flicka, boende på Östermalm, kan få några timmars daglig systerställning Svar till »H. W.», Sturegatan 52, 4 tr.

Vid Hudiksvalls elementarskola för flickor är till instundande hösttermin en plats ledig såsom gymnastik- och handarbetslärarinna. Lön 1000 kr. Platsen kan öck delas. Ansökningar insändas före d. 1 juni 1903 till skolans Styrelse.

Sjuksköterska.

Sedan Skellefteå stad beslutat, att en sjuksköterska skall för innevarande år i staden anställas, fråga kompetenta sökande till platsen om tillståndsått skrydsamlingen och senast den 20 nästinstundande juni till undertecknad, Skellefteå stadsfullmäktiges ordförande, insända sina af vederbörliga betyg åtföljda ansökningar.

Sökande bör hafva genomgått kurs vid större sjukhus i Stockholm, hälst Sofiahemmet. Löneförmanerna äro fyra hundra kronor för år jämte särskild ersättning enligt fastställd taxa för sjukbesök. Tre månaders ömsesidig uppsägningstid. Närmare upplysningar genom brevväxling. Skellefteå den 5 maj 1903.

J. Markstedt.

PLATSSÖKANDE

20 års bildad, kontorsvan flicka önskar plats på kontor eller hos äldre ensam dam som hjälp och sällskap. Svar till »Lisa», p. r. Karlshamn.

Mot fritt vivre

och fria resor önskar en lärarinna under ferierna plats i fam. hälst på landet för att läsa med mindre barn samt deltaga i hushållet. OBS! Har afmåligt musik. Lärarinneexamen med goda visord samt är kunnig i matlagning. Svar till »Lärarinna», Tolfors, Gäfne.

Hushållsvan, bildad flicka, kun. i matlag., bak., söm. söker plats. Sparsam, rask. Svar »Ej rädd för att ta!» under adress S. Gumelii Annonbyrå, Sthlm.

En anspråkslös 17 års flicka, som läser till studentexamen önskar undervisningen i familj på landet undervisa i matematik, språk och vanliga skolämnen. Svar till »Latinare», Iduns exp.

Kvinnlig gymnast

önskar plats i familj på landet. Goda rekommendationer. Svar till »Intresserad», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Sthlm.

Lectrice!

Ung, bildad svenska af god familj önskar plats som hjälp och sällskap åt äldre dam eller familj. Svar emotes tacksamt till »Musikalisk 21 år» under adress S. Gumelii Annonbyrå, Malmö.

En parisiska, som äfven talar engelska önskar anställning i familj under sommaren. Utmärkta referenser. Under Mlle Prudhomme, 15 Carl Gustafsgatan, Göteborg.

Ung, undervisningsvan lärarinna, som under sommaren plats i bildad familj på landet för att mot fritt vivre och fria resor undervisa ett par timmar dagligen. Svar emotes t. o. m. den 30 maj under adress »Sommarsplats», postkontoret, Rödborget, Stockholm p. r.

Anspråkslös, musikalisk flicka önskar till sommaren plats såsom sällskap åt äldre dam eller som barnförskör för större barn. Rek. och betyg från föreg. platser. Svar till »Tacksam, 20 år», p. r. Motala.

Kvinnlig student,

anspråkslös, önskar under sommaren lämna undervisning åt barn i vänlig familj. Referenser: Fröken Henckel, föreståndarinna i Valliska skolan. Svar till »Kvinnlig student», Tidningskontoret, Södermalmstorg, Stockholm.

En ung, undervisningsvan lärarinna vid samskolan i Stockholm, önskar under sommaren komma på landet, att läsa med ett par mindre barn, 1 å 2 tim. dagligen. Fritt vivre och fria resor önskas. Svar till »Viola», Iduns exp.

Lärarin, värdinnor, sällskapsd., affärs-, hushålls- och barnförskor anskaffas genom Norra Inackord-Byrån, Mäster Samuelsg. 62, Stockholm.

Une jeune Française

20 års, bonne familie, desirer place, honorable famille, pour enseigner la langue. Sien des Agences. Préentions modestes. S'adresser Idun »H. 60».

Ung musikalisk lärarinna som genomgått Musik Akademiens pianoklass, önskar under sommaren mot fritt vivre och fria resor undervisa eller ackompanjera i bildad, hälst musikalisk familj på landet. Svar till »22 år», Iduns exp.

Lärarinna

i samskolan önskar undervisa 1 å 2 timmar dagligen under sommarmånaderna mot fritt vivre. Svar till »Lärarinna», Upsala p. r.

Bildad, musikalisk flicka,

med erfarenhet uti husliga göromål, finare handarbeten, skrifning och målning, önskar under sommarmånaderna anställning i god familj eller hos ensam, äldre dam, såsom sällskap och hjälp, mot fritt vivre eller någon afgift. Duglig och pliktrogen. Svar emottages tacksamt till »Sommaren 1903 G», Iduns exp., f. v. b.

En anspråkslös, undervisningsvan flicka, som genomgått 7-kl. läroverk, söker plats som lärarinna i familj till inst. 1 juni. Goda rek. finnas. Svar emotes tacksamt »Anna», Traheryd.

A young English Lady

önskar plats i någon familj, i stad eller på landet, att undervisa i sitt modersmål. Utmärkta rek. Miss Rugg c/o Director C. E. Lallerstedt, Luleå.

Ung, musikalisk flicka, seminarist, önskar, mot fritt vivre, under sommaren läsa med barn i bildad familj på landet, helst i Norrland. Svar till »Seminarieelev», Iduns exp.

En kvinnlig massör önskar plats i familj eller medfölja till badort. Svar till »Gymnast 24», Iduns exp.

Undervisningsvan student önskar, mot fritt vivre jämte resekostnader och 25 kr. pr. månad, informatorplats under inst. sommar eller längre. Svar till »Ledig när som helst», Tidningskontoret 8 Observatoriegat., Sthlm.

Sjukgymnast-Massör, önskar anställning i familj eller å badort. Svar till »G-t», Iduns exp.

Eng ung flicka, som genomgått två ringar i Wallinska skolans gymnasium, önskar plats som lärarinna för minderårig under sommaren. Enklare undervisning i musik kan meddelas. Svar till »G. B.», Ring II, Wallinska skolan, Riddarholmen, Sthlm.

Ung, undervisningsvan flicka i högsta klassen vid folkskolelärarinnesem. önskar plats under sommaren att underv. ett par timmar dagl. Den sök. har genomg. 8-klass. elementarskola. Svar t. »H. T.», Kalmarp. r.

Mot fritt vivre önskar bättre flicka under sommaren undervisa yngre barn i svenska ämnen. Sv. t. »Seminarist», Iduns exp.

Medelålders änka önskar plats till hösten att förestå ungar- eller ånklingens hushåll i stad eller på land. Barnkär, behärskar tyska språket, småpretentioner. Bästa ref. erbjudas. Svar till »Dora», Iduns exp.

Lady desires summerengagement, to teach english and good music in return for board and res. Reply and all informations to »M», Fredr. Bremer Förb., Sthlm.

Husmoders-»

eller föreståndarinneplats, öfver sommaren, önskas af en prästänka med utmärkta referenser. Utförligt svar till »Prästänka L. M.», Malmö p. r.

En dam, som vistats längre tid i Kreuznach, önskar som värdarinna få medfölja barn som behöfva resa dit, eller med en dam till badort. Massage meddelas. Referenser från läkare. Svar till »Tysktalande», Annonb. O. Larmg. 1, Göteborg.

Ung, bättre flicka med godt lynne, kunnig i allt hvad till ett hushålls och ett hems skötande hörer, söker anställning hos äldre ännefru ell. herre och fru, såsom sällskap och husförestånderska. Svar till »Hem 1903» und. adr. S. Gumelii Annonb., Sthlm.

En kvinnlig stenograf o. maskinskrifverska söker plats å kontor, hälst utom Stockholm. Är anställd å större kontor i Sthlm, men önskar ombytte. Svar till »H. H.», under adr. S. Gumelii, Annonbyrå, Sthlm.

En ung flicka, lärarinna i Richard Anderssons musikskola, önskar i och för musik under sommarmånaderna anställning i familj på landet eller vid badort. Svar till »Musik» under adress S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm.

En 25-årig bildad tyska söker plats i god familj som sällskap och hjälp samt för att undervisa i sitt modersmål. Lön önskas. Goda ref. Svar till »Margarete», motes under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm.

Ung flicka (21 år), som genomgått 2-årigt småskolelärarinneseminarium, önskar till nästkommande läsårs början plats i familj som lärarinna för mindre barn. Svar till »A. L.», Folkskolelärarinneseminarium, Upsala. (Referens: rektor Bergendal).

En 22 års flicka önskar komma i gudfruktig familj för att under sommarmånaderna undervisa barn i musik och handarb. Kan sjunga. Svar till »X.», Kalmarp. r.

Ung examinerad sjuksköterska med flera års praktik och de bästa visord från flera läkare, önskar privat sjukvård. Äfven van att sköta nervsjuka. Svar emotes med tacksamhet till »26 år», Mora p. r.

På landet

under ordentlig, vänlig, men bestämmd husmor, önskar under sommarmånaderna plats för frisk, 15-årig flicka, mot att hjälpa till i hemmet, hvari hon äger vana. Svar till »L. S.», Halmstad p. r.

Kvinnlig gymnast, utexam. från Kungl. Gymn. Central-Institutet önskar under sommarmånaderna (fr. 1:a juni) anställning i familj på landet eller vid kusten eller ått såsom resällskap medfölja utomlands. Ar resvan samt kunnig i tyska, franska och engelska. Svar emotes till »Centralist», Iduns exp.

Plats i god familj sökes af ung flicka kunnig i hushållsgöromål, linnesömnd och finare handarbeten. Goda betyg från hushållsskola och rek. finnas. Någon lön önskas. Svar till »21 år», p. r. Falun.

PLATS som privatsjuksköterska sökes af en 22 års flicka af god familj från landet, som efter genomgången sjukvårdskurs innehaft sådan anställning. Är äfven villig deltaga i husliga göromål. Svar till »Magnihild», Snaflunda p. r.

SOMMARPLATS på landet önskar ung, bildad, musikalisk flicka att läsa och spela med ungdom samt i öfrigt hjälpa till med lättare sysslor mot fritt vivre. Tacksamt emotes svar till »Nedre sjunde klassist», Iduns exp.

MOT FRITT VIVRE önskar resvan ungdom af god familj plats öfver sommaren som hjälp o. sällskap. Skriver o. talar flytande tyska, något engelska. Svar till »Agi», Stockholm p. r.

En 18-års bildad flicka önskar nu genast komma i bättre familj där umgänge finnes, i liflig trakt (hälst större herrgård) hvarest tillfälle gifves att få lära sig alla husliga göromål. Svar med pris pr månad och öfriga upplysningar, till »18 år», p. r. Upsala.

Ung, förlofvad flicka

önskar nu strax för sommaren såsom familjemedlem inackordering i trefligt och godt hem på landet, hälst någonstades i Västmanland eller Södermanland, för att lära och deltaga i allt, som förekommer i hemmet. Svar jämte pris och upplysningar till »Familjemedlem 1903», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Inackordering i godt hem eller pensionat i vacker, hälsosam trakt, önskas under sommarmånaderna af bild. flicka. Svar m. pris m. m. till »M. S.», under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm.

Inackordering erbjudes bild. fruntimmer i godt ungarlöshem och härlig trakt. Sjöbad. Musikalisk värdinna. N. Inackorderingsbyrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

Hem på landet, som önska inackorderer, torde skyndsamt anmäla sig å Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Stockholm. Etabl. 1887.

Sommarinackordering erhålles å Gransbo egendom i Småland. Högst läge i skog-rik, sällsynt vacker trakt. Adress fru Ch. Wickbom, Gransbo pr Tranås.

I en angenäm

och treflig familj på landet, hälst i Dalarna, önskar en förlofvad flicka inackordering samt deltaga i hushållet för sommarmånaderna. Något afseende å priset fästes ej. Svar till »Sommarmånaderna», Iduns exp.

En flicka, 10- till 15-årig, erhåller god sommarinackordering å badorten Ljungskile. Moderlig omvårdnad utlovas. Tolfårig dotter finnes. Svar till »G. A.», Nordiska Annonbyrån, Göteborg.

Inackordering

för damer å naturköns egendom vid Västskusten. Obs! ungdom finnes. Daglig åbåtsförbindelse med Kongsbacka, 10 minuter välg till hafsbad. Piano och telefon finnes. Pris 55 kr. för deladt rum. Adress Häckelchgen, Onsala.

För klana barn, i behof af bad och stärkande luft, finnes god inackordering vid Engelholms badort. Närmare upplysningar lämnas af fru Adlercreutz, Sibyllegatan 3 A, Stockholm.

Tyskt-franskt pensionat

för unga flickor öppnas den 1 okt. 1903 af fröken Ag. Danielssen (infödd tyska), Sibyllegatan 16, Stockholm. Prospekt tilläsendes på begäran. Ref: kyrkoh. Dr G. Stenzel.

I fru Amalia Wickmans pensionat

kan inackordering pr dag, vecka eller mån. erhållas till moderat pris. Vackert läge, trefliga rum, godt bord. Göteborg, Vasagatan 35, öfversta våningen. Personhiss.

Sällskap.

En ung, bättre gladlynt och anspråkslös flicka erhåller fr. inackordering i tjänstemannafamilj. Svar torde inlämnas inom 8 dagar till »K.», Halmstad p. r.

Engelskt hem för unga damer

i Isle of Wights härliga klimat. Pris £ 4-5 pr mån (72-90 kr.). Språkundervisning, hafsbad extra. Svenska referenser. Adress Miss Garrish, Springfield, Sandown. I. o. W. England.

Angenäm sommar.

Inackorderingar mottagas på längre eller kortare tid på landegendom, utomordentligt naturkönt belägen i norra Småland, vid skog och sjö, 1 1/4 mil från järnvägsstation, 1/2 mil från post- och telefonstation. Badhus, fiske, piano. Tillfälle att tala tyska. Godt bord 60 kr. pr månad. Svar till fru B. Kittel, L:a Tolabo, Boltånaryd.

För en flicka i skolåldern, i saknad af föräldrar, finnes tillfälle till inackordering i godt, stilla hem i stad. Om tillsyn och vård såsom om eget barn utlovas. Reflekterande hänvände sig i bref till »F. Z.», Västerås p. r.

Såsom kamrat till 9-årig dotter

att jämte denna åtnjuta undervisn. i vanl. skolämnen samt musik af undervisn. van lärarinna, önskas en jämnårig flicka till inackordering fr. o. m. aug. uti godt hem på landet i vacker och sund trakt. Moderlig vård utlovas. Reflekterande hänvände sig till fru Brita Kraft, Berg, Vreta Kloster.

Turister!

Hotell Ristafall rekommenderas. Adress: Hållands anhaltstation. Hel inackordering på längre och kortare tid, från 2:50 till 3 kr. pr dag. Närmare upplysningar från Hanna Nilssons hushållsskola, Östersund.

Förlofvad flicka

önskar några månaders inackordering i familj uppåt landet där tillfälle finnes att få deltaga i husliga göromål. Svar med prisuppgift till »M. 1903», Gumelii Annonbyrå Malmö.

Angenäm sommarvistelse.

I en barnlös, stilla familj, boende å ett vackert beläget landställe, ej långt från Gustafsbergs badort invid Uddevalla stad, finnes tillfälle till inackordering under sommarmånaderna för 3 å 4 damer. Pris 75 kr. pr månad. Reflekterande torde vända sig till fru I. Florell, Helsingegatan 3, I, Stockholm. Tel. Vasa 10 81.

Tvånne flickor af bättre familj kunna för konfirmanterundervisning under juli månad erhålla inackordering hos präst-familj i det naturköna Angermanland. Daglig post. Telefon och rikstelefon. Upplysning lämn. af pastor J. A. Palmer, Kramfors.

Ett yngre, bildadt fruntimmer önskar några månaders inackordering å större herrgård eller bruk, där tillfälle gifves att lära matlagning samt för öfrigt ett hushålls skötande. Svar jämte prisuppgift till »Hem-trefnad», Alingsås p. r.

Inackordering önskas

för en 11-årig snäll flicka, hälst i stilla präst-familj, där hon får åtnjuta god undervisning i vanliga skolämnen och pianospelning samt vid lämplig ålder konfirmation. Vidare erbj. bref med pris och referenser till »11-åring» under adr. S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ä Nynäs villastadsområde, villa »Grånid» i närheten af Via, emottagas inackorderingar till 75 kr. pr månad för ensam rum, kortare tid beräknas efter 3 kr. pr dygn. Skrifliga förfrågningar och anmälningar be-svaras pr omgående af frök. Gertrud Hult-quist, adress Nynäshamn.

ENGLAND.

Uti bildad svensk-engelsk familj, nära London, emottages 1 å 2 unga flickor till inackordering. Bästa referenser. Svar till »Svenskt-engelskt hem» under adress S. Gumelii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

Sommariackordering

kan erhållas för 60 kr. pr mån. i en vacker beläg. prästgård i Dalarna. Svar till »Prästgård», Bjursås.

I FAMILJ på landet, där undervisningsvan lärarinna finnes, önskas till hösten en 7 eller 8-årig gosse eller flicka såsom läskamrat å egen gosse. Vidare medd. rektor C. J. Neuman, Borås, eller D. Lindahl, Kinna.

Sommariackordering.

Tvånne damer kunna få inackordering i trefligt hem uti naturkönt trakt nära Bankeryds järnvägsstation. Adress: »L.», Bankeryd p. r.

2 å 3 patienter

kunna få inackordering och läkarevård i stilla, naturkönt och mild skogstrakt hos dr M. Nordman i Höör.

Praktiska gångmattor.

Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 75 öre pr meter vackra hållbara handväfda gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosafiber. Sändas mot efterkr. Försök några meter på prof.

Pensionat

välkändt, fullt utnyttat öfverlämnas med inventarier tilligt i ans. ovilk. resa, 1 juli (med 5 % rab.) el. 1 Okt. Egna utg. gard. Svar till »Fint läge», Tidningsk. Brahegat. 16, Sthlm.

För Småttingarna!

Innan den 1 juni kunna trefliga, praktiska små sommararbeten erhållas. Särskilda fö-delsedagspaket! Efter 10 juni direkt från Helsingborgsutställningen, Äfd. 11. Kinder-garten, 25 Kommandörsgatan, Stockholm.

»Quillayol»

Nutidens förmästa rengöringsmedel för ylle, siden, sammet, möbetyger, oljemålningar, lackeringar m. m.

Nu kosta 100 st. kr. 1.50! Insänd beloppet till John Fröberg, Finspong, erhållas 100 olika vy- o. genrebrefkort. 1,000-tals olika finnas.

Finnes det någon oberoende dam, som kan läna eller hjälpa en fattig, men framsträfvand bildad yngling en mindre summa för att utomlands förskaffa sig kunskaper i språk m. m. En liten lif-försäkring finnes som säkerhet. Svar emotes med hjärtats tacksamhet af »Carl» under adress Iduns exp. f. v. b., då fotografier och närmare meddelanden genast sändes. Obs. Full diskretion.